

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

Agresivní chování hráčů hokeje NHL

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Jitka Buriánková

Vypracoval:

Bc. Lukáš Dytrych

Praha, červenec 2015

Prohlašuji, že jsem závěrečnou diplomovou práci na téma: „Agresivní chování hráčů hokeje NHL“ zpracoval samostatně, a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne 25. července 2015

podpis diplomanta

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí mé závěrečné práce Mgr. Jitce Buriánkové, za odbornou pomoc, za cenné rady, konzultace a připomínky jak k formě, tak k obsahu této práce. Ještě bych chtěl poděkovat doc. PhDr. Jiřímu Buriánkovi, CSc. za prvotní konzultaci a za pomoc s vytyčením zá-
měru a cíle práce.

Abstrakt

Název práce:

Agresivní chování hráčů hokeje NHL.

Cíl práce:

Cílem práce je popsat a zanalyzovat fenomén „bitek“ v Kanadsko-americké nejvyšší hokejové soutěži. Analýza bude provedena rešeršním způsobem. Nejdříve budou popsány zdroje práce, stav současného bádání a celá teoretická problematika práce, včetně teorie agresivity ve sportu. Jako hlavní část bude zařazen komplexní pohled na fenomén „bitek“ v NHL. Kapitola bude obsahovat pohled do historie, současnosti i pravidel NHL.

Metody:

Základní informace z oblasti „bitek“ v NHL byly zpracovány metodou přímou. Byla použita též induktivní metoda. Okrajově byly použity metody komparativní.

Výsledky:

Výsledky práce pomohou pochopit fenomén agresivního chování v NHL. Práce osvětlí vliv agresivity na současnou podobu hokeje, stejně tak přiblíží historické kořeny rvaček v Kanadsko-americké nejvyšší soutěži.

Klíčová slova:

NHL, agresivita, agresivní chování, bitka, rvačka, delikvence

Abstract

Title:

The aggressive behaviour in the NHL.

Objectives:

The aim of this thesis is to describe and analyze NHL fighting phenomenon. The analysis will be realized as a research study. At first, sources of the thesis will be described. Then, there will be mentioned contemporary backgrounds and theoretical points included theory of aggressiveness in everyday sport. Complex view on the aggressive behaviour within the NHL will be assigned as a main part of whole thesis. Main part will contain historical view, ongoing trends of NHL and brief glance to rules of the NHL.

Methods:

Basic information from the field of NHL fighting was compiled by direct method of research and by method of induction. Research via comparative method was used marginally.

Results:

Results of my thesis will help to understand and to light up aggressive behaviour phenomenon in NHL. This issue is not published in European countries. Thesis will help to why hockey players do fight, where are roots of the NHL brawling or how is an attitude of officials in NHL.

Keywords:

NHL, aggressiveness, aggressive behavior, brawl, fight, delinquency

Obsah

Slovníček pojmů	9
1. Úvod	11
2. Současný stav bádání	12
2.1 Literatura knižní	13
2.1.1 Literatura o NHL	13
2.1.2 Literatura o agresivitě	16
2.2 Akademicko-vědecké zdroje	17
2.3 Internetové zdroje	19
2.4 Audiovizuální prameny a odkazy v popkultuře	20
3. Cíle, úkoly a metodika práce	21
3.1 Cíle práce	21
3.2 Úkoly práce	22
3.3 Metodika práce	22
4. Agrese a její místo v současném sportu	24
4.1 Teoretické vysvětlení agrese ve sportu	25
4.2 Druhy agrese ve sportu	27
4.3 Agrese jako nedílná součást sportu	31
5. Fenomén agresivního chování hráčů hokeje NHL	33
5.1 Historie hokejového násilí	33
5.1.1 Pravidlo o vyvolání rvačky a jeho vývoj	35
6. Záminky násilí v NHL	38
6.1 Pomsta	39
6.2 Otočení vývoje zápasu	39
6.3 Nahnání strachu	39
6.4 Doručení vzkazu	40
6.5 Vyprovokování soupeře k oplácení	40
6.6 Varování protihráče	41
6.7 Strach ze ztráty zaměstnání	41
6.8 Ochrana hvězdných hráčů	41
6.10 Osobní důvody rvaček	42
7. Pravidla a etiketa rvaček v NHL	44
7.1 Zahájení rvačky	44

7.2	S kým se perou hráči v NHL?	45
7.3	Odmítnutí rvačky	45
7.4	Možnost odvety	46
7.6	Pravidla „férové“ rvačky.....	47
7.7	Jak ukončit rvačku.....	47
7.8	Zvláštní případy kodexu.....	48
8.	Dopady násilí v NHL na hru a hráče	50
8.1	Zranění v NHL	51
8.1.1	Ochrana hlavy	54
9.	Snahy o odstranění násilí z NHL.....	56
10.	Role rozhodčích při rvačkách.....	59
11.	Slavní rváči.....	62
12.	Slavné rvačky	65
13.	Závěr.....	68
	Seznam použitých zdrojů	71

Slovníček pojmů

AHL: zkratka pro American Hockey League. Jde o nižší Kanadsko-americkou ligu. Každý tým má podepsanou dohodu o spolupráci s nějakým týmem z NHL. Stává se tak že do AHL míří méně výkonní hráči, pro které v NHL není místo.

Bruise Brothers: přezdívka pro dvojici hráčů Detroit Red Wings Joea Kocura a Boba Properta, kteří v devadesátých letech tvořili obávanou údernou dvojici.

ECHL: zkratka pro East Coast Hockey League. V dnešní době je ECHL už oficiální název a dlouhá podoba se nepoužívá. Jde opět o nižší ligu v rámci USA a Kanady.

Enforcer: anglický výraz pro „bitkaře“ či provokatéra. Je to neoficiální role v týmu. Takto přezdívaný hokejistům se může říkat *bojovník* či *tvrdý chlápek*.

Fight-Straps: šle, které mají zabránit stáhnout hráčovi dres. Poutají horní a spodní část dresu. Jde o povinnou výbavu hokejových dresů.

Fisticuffs: slangový výraz pro údery pěstí, zejména v pouličních soubojích. Nevází se jen k NHL, ale objevují se i v ostatních sportech či rvačkách.

Formace: odborný výraz pro sestavu v hokeji, která je právě na ledě. Jde o pět hráčů. Výraz je obvykle doplněn řadovou číslovkou poukazující na pořadí, ve kterém jsou formace posílány na led.

Chronická encefalopatie: poškození mozku, které je způsobené nahromaděním proteiny tau. Jde o častý problém u sportovců, kde dochází k úderům do hlavy. Onemocnění se v průběhu věku zhoršuje. Může být taky nazývána jako *boxerská demence*.

IIHF: zkratka pro Mezinárodní hokejovou federaci. Jde o vrcholný orgán, který pořádá většinu významných mezinárodních turnajů v ledním hokeji. Sídlo IIHF je v Curychu.

Instigator rule: pravidlo v NHL, které trestá původce rvačky dvěma minutami na trestné lavici.

KHL: zkratka pro Kontinentální hokejovou ligu. Jde o nejvýznamnější ligu v Rusku. Bývá považována za nejbližšího konkurenta NHL.

Kodex cti: nepsaný kodex, kterým se řídí hokejisté, trenéři a sudí v případě násilí a rvaček na hřišti v NHL.

Krosček: jeden z nedovolených zákroků v hokeji. Jde v podstatě o strčení či držení holí (hokejkou).

LNAH: zkratka pro Ligue Nord-Américaine de Hockey. Jde nižší hokejovou ligu v Kanadě, téměř výlučně v rámci provincie Québec.

NASCAR: zkratka pro National Association for Stock Car Auto Racing. Původem jde o rodinný obchodní podnik, který provozuje, organizuje a řídí motoristické závody v rámci USA.

NHLPA: zkratka pro National Hockey League Players' Association. Jedná se v podstatě o odborovou organizaci, která zastupuje hráče v NHL a jejich zájmy.

Oxykodon: narkotický lék proti bolesti, který je chemicky připravený ze složek opia. Je zneužívanou omamnou drogou.

Poskomoční syndrom: komplikace následují později po komocích (otřesech) mozku. Projevuje se podrážděním, bolestmi hlavy, únavností.

Riot pad: anglický slangový výraz pro „deník hříšníků“: Sudí si do něj zapisují provinilce, kteří se účastnili rvačky.

SportDiscus: rozsáhlá vědecká databáze obsahující články převážně z oblasti sportu.

Stanley cup: česky též Stanleyův pohár. Jde o vítěznou trofej, která je udělována vítězi vyřazovacích soubojů v rámci NHL. Trofejí pro vítěze se stal v roce 1926.

Third Man In rule: pravidlo, které trestá každého dalšího (třetího) hráče, který se zapojí do již probíhající rvačky. Takový hráč je vyloučen do konce daného utkání.

Tie-Down-Straps: viz Fight-Straps.

1. Úvod

Hlavní záměr této práce je popsat a vyhodnotit míru a způsob agresivního chování v zámořské hokejové lize NHL.

Teoretická část se bude opírat o dva hlavní pilíře. Za prvé se bude jednat o fenomén agrese ve sportu jako takový. Budou rozebrány příčiny agrese, druhy agrese a také spouštěcí faktory agrese ve sportovním prostředí. Druhá a zároveň stěžejní část bude popisovat samotný fenomén „bitek“ v NHL a především jeho nepsaný Kodex, který má velký psychologický vliv na samotné hráče. V práci budou popsány důvody „bitek“ samotných, role managementu v celé problematice a vysvětlení proč s největší pravděpodobností agresivita v podobě „bitek“ v NHL bude i nadále.

Dalším úkolem bude přiblížit samotnou podstatu a herní principy NHL. V práci nebudou citovány kompletní pravidla NHL, ale budou vyzdvíženy stěžejní body, které mají přímé napojení k soubojům „bitkařů“. Tato pravidla v hokeji hraném podle mezinárodní hokejové federace vůbec neexistují. Rovněž nemají své ekvivalenty. Je tedy důležité je přiblížit a osvětlit jejich vznik. Budou též zmíněny důsledky na celý proces hry, důsledky na samotné hráče a velmi důležitá role rozhodčích. Pro dokreslení celého fenoménu budou zařazeny konkrétní případy historicky významných rvaček v NHL. Taktéž budou představeni slavní provokatéři a „bitkaři“ napříč celou zámořskou ligou.

Metodologicky se bude jednat o čistě teoretickou práci, se silným důrazem na historii a celý vývojový proces agresivního chování a násilí v NHL.

Na závěr úvodní kapitoly bych se stručně zastavil nad smyslem celé práce. Jde mi o přesah práce za hranice čistého sportování. Rád bych v práci reflektoval chování sportovních hvězd v NHL. Přikláním se k názoru, že jestliže sportovec půjde ve svém chování na hřišti příkladem, je schopný ovlivnit řadu diváků. Zda se tak stane přímo na stadionu nebo u televizních obrazovek, je vedlejší.

2. Současný stav bádání

Pokud se zaměříme výlučně na historický fenomén „bitek“ v NHL, zjistíme, že v tuzemsku neexistuje téměř žádná relevantní literatura. Je to zejména v určité izolovanosti NHL. Ohlédneme-li se do historie, existovaly vždy nemalé tendence čelních představitelů NHL o určité nadřazení nad ostatními hokejovými ligami světa a ignorování IIHF¹. Částečně bude tento trend rozebírán v následujících kapitolách.

Jestliže se nějaké akademické práce věnují Kanadsko-americké NHL, jde zpravidla o oblasti zájmu, které v určité podobě vidáme i v evropských ligách (například oblasti marketingu). Týmy a celé fungování tamní ligy pracuje na dost odlišném principu v porovnání s evropskými ligami. V oblasti marketingu se evropské a americké ligy liší asi nejvýrazněji. Celá NHL je koncipována spíše jako podnikatelský záměr v showbyznysu. Kanadsko-americká liga je zaměřená hlavně na diváky, které pochopitelně táhne silná, expresivní a kontroverzní zábava. Týmy v NHL mohou fungovat na bázi franšíz², kdy existuje možnost odtrhnutí a založení nové části „podniku“ (rozuměj týmu)³. Tento a řada dalších příkladů odlišují hlavní ligy světa. Zároveň mohou sloužit jako inspirace, konkrétně na oblast marketingu.

Další práce jsou většinou z legislativní oblasti. V nich se srovnávají dopady protiprávního jednání v NHL a v evropských ligách. Ve světle výše zmíněného musíme po fenoménech NHL a po solidních pracích pátrat spíše v zahraničí. Nejlépe v domácích zemích NHL, tedy ve Spojených státech a v Kanadě. Dobrý zdroj jsou fanouškovské stránky věnující se NHL. Prameny jsou to ve většině případů relevantní. Nadšenci a komunita nejsou zpravidla motivováni ziskem či jiným prospěchem. Popisují činnosti převážně pravdivě.

---

¹ Zkratka pro Mezinárodní hokejovou federaci (viz slovníček pojmů).

² NOVOTNÝ, J. *Ekonomika sportu*, s. 294.

³ *Winnipeg group has deal to buy, move Thrashers* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.nhl.com/ice/news.htm?id=564247>>.

2.1 Literatura knižní

2.1.1 Literatura o NHL

Z české literatury stojí za zmínku snad jediná důležitá publikace, která se obšírně věnuje problematice pěstních soubojů hráčů v NHL. Jde o překlad knihy *The Code: The Unwritten Rules of Fighting and Retaliation in NHL* od Rosse Bernsteina. V české verzi má kniha název *Bitkařský kodex* s podtitulem *Nepsaná pravidla bitek v NHL*. Do češtiny ji přeložil dlouholetý komentátor zápasů NHL Jan Velart. Kniha se oproti originálu liší zejména v přidaných komentářích našeho nejznámějšího „zlého“ muže NHL, Davida Kočího. Kniha jako zdroj poslouží dobře a může vnést světlo do problematiky agrese v NHL a dát tématu kontury. Detailnější analýzy jsou k dohledání spíše v zahraničí.

Velmi relevantní knižní tuzemská literatura, která se věnuje NHL obecně, vychází v pravidelných intervalech ve formě ročenky. Jedná se o knihy *Hvězdy NHL* a *Kluby NHL*, kde názvy vždy doplňuje příslušný ročník, k němuž se daná publikace vztahuje. Knihy vycházely v nakladatelství Egmont ČR. Tento nakladatel zároveň vydával českou mutaci magazínu ProHockey. Časopis se jako jediný věnuje na tuzemském trhu Kanadsko-americké lize. Tento evropský měsíčník vychází i ve Švédsku, Finsku a na Slovensku. Panuje zde určitá snaha přinést dění z NHL i hlavním evropským hokejovým národům.

Dále existuje celá řada hokejově zaměřených publikací, které se vždy věnují nějakému českému hokejistovi, zpravidla světově známému. Jsou to biografické knihy. V nich je sice NHL zmíněna, ale není to primárním cílem knih. Jde například o knihu *Jaromír Jágr* a její pokračování *Jaromír Jágr – má léta v Pittsburghu*, obě od Jana Šmída. Do stejné kategorie knih spadá i publikace *Dominik Hašek muž ze síně slávy* od Petra Čermáka.

Kanadsko-americký trh nabízí neporovnatelně rozsáhlejší nabídku publikací zaměřených na NHL. Hlavně na teorii, historii i současnost fenoménu „bitek“ v Národní lize. Jak již bylo naznačeno, diváci tamní Národní hokejovou ligu doslova žijí a trh jim v tomto ohledu vychází vstříc. Problém, s takto poměrně geograficky úzce zaměřenou literaturou, tkví v její omezené distribuci za oceán. Stane-li se tak, dováží se spíše jen do anglicky mluvících zemí, tedy Velké Británie či do Irska.

První zajímavá publikace se věnuje nekonečné rivalitě mezi týmy Detroit Red Wings a Colorado Avalanche. Kniha se jmenuje *Blood Feud Detroit Red Wings v. Co-*

lorado Avalanche: The Inside Story of Pro Sports' Nastiest and Best Rivalry of Its Era, napsal ji Adrian Dater. Předmluvu napsal světoznámý a zároveň nejúspěšnější trenér NHL Scotty Bowman, který ve své kariéře vyhrál devět Stanleyových pohárů⁴.

Další kniha přímo věnující se boxerským soubojům na ledě je publikace *Don't Call Me Goon: Hockey's Greatest Enforcers, Gunslingers, and Bad Boys* od Grega Olivera a Richarda Kamchena. Kniha svým způsobem oslavuje a obhajuje pozici rváčů v NHL jako „čističů“ a ochránců pravidel. Dovolím si citovat výmluvný odstavec z tiráže knihy volným překladem: „*V profesionálním hokeji jsou bitkaři často stejně tak populární, jako hokejové hvězdy pobírající obrovské platy. (...) jsou stínem protivníkových nejlepších hráčů. Tito muži zvedají davy ze sedaček, rozezvučí i nudnou sportovní show v rádiu a donutí plivat diváky u televizí svá piva na obrazovku v návalu vzrušení. (...) Don't Call Me Goon také zavádí otázku na mor, který se šíří současným NHL, a sice tresty, otřesy mozku a kontroverze. Kouká i do budoucnosti rváčů této nejrychlejší hry na ledě.*“⁵ Už jen z krátké citace tiráže je poznat velkou popularitu „bitek“ v NHL a zároveň zaměření knihy, která stojí na straně rvaček.

Asi nejlepší současnou biografii přibližující život „bitkaře“ v NHL je kniha *Boy on Ice: The life and Death of Derek Boogaard* od Johna Branche. Kniha vyhrála cenu televizní stanice ESPN a literární společnosti PEN v kategorii sportovní literatura roku 2015⁶. Autorem je americký reportér pro New York Times oceněný Pulitzerovou cenou za rok 2013⁷. Kniha se věnuje populárnímu rváčovi, který ve 28 letech zemřel na předávkování alkoholem v kombinaci s léky. Publikace se zabývá tlakem vyvíjeným na „bitkaře“, především ze strany majitelů klubů.

Velmi dobrá publikace je dvoudílné dílo pojednávající o kariérách, úspěších a pádech „klasických bitkařů“. Jde o tituly *Hockey Fights Of Yesteryear A Look Back On The Careers Of Classic NHL Enforcers*. Druhý díl má dodatek *Vol. 2*. Autorem těchto vhladů do historie je Michael E. Keneski. Knihy mají velký entuziastický náboj a jsou

---

⁴ *The Best Coaches in the History of Sport* [online]. Dostupný z WWW: <<http://bleacherreport.com/articles/401648-the-best-coaches-in-the-history-of-sport/page/4>>.

⁵ Google books [online]. Dostupný z WWW: <https://books.google.cz/books?id=4TyDAAAQBAJ&dq=Don%27t+Call+Me+Goon:+Hockey%27s+Great+est+Enforcers,+Gunslingers,+and+Bad+Boys+library&hl=cs&source=gbs_navlinks_s>.

⁶ *2015 PEN/ ESPN Award for Literary Sports Writing* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.pen.org/literature/2015-pen-espn-award-literary-sports-writing>>.

⁷ *The 2013 Pulitzer Prize Winners Feature Writing* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.pulitzer.org/citation/2013-Feature-Writing>>.

psány z pohledu hluboce přesvědčeného fanouška NHL. Podle čtenářských recenzí⁸, straní jednomu či druhému „bitkaři“, jiné zase spíše opomíjí. Autor si v tomto případě dovolil subjektivizaci, která není neobvyklá u těchto biografických knih. Tento typ prací ostatně vzniká jako oslava zobrazovaných sportovců. Autorovo stranění, se dá tak předpokládat.

Předposlední knihu výčtu takto úzce zaměřených publikací lze opět označit za biografickou. Popisuje rvačky v NHL očima autora a zároveň „bitkaře“ Darrena McCartyho. Kniha nese titul *My Last Fight: The True Story of a Hockey Rock Star*. Hokejistovi jí pomohl napsat Kevin Allen, autor celé řady dalších sportovních publikací. Jak už je částečně poznat z podnázvu knihy, autor McCartyho popisuje jako rockovou hvězdu Detroitu. Na jedné straně všemi fanoušky zbožňovaný hráč, který se nebál postavit za své chráněnce. Na straně druhé rocková celebrita se všemi hvězdnými manýry. Měl problémy především se závislostmi, financemi a ženami. Boj je tedy v tomto případě symbolický a zároveň ambivalentně myšlený: boj na ledě pěstmi a boj s životem na hraně. Kniha má velmi dobré recenze. Ze sto pěti čtenářských recenzí ji na portále Amazon hodnotí plným počtem (5 hvězd) celých 62 procent recenzentů. O stupeň nižší hodnocení zvolilo 22 procent⁹.

Výčet literatury o fenoménu „bitek“ v NHL bude uzavřen knihou *The Bruise Brothers - Hockey's Heavyweight Champions* od Boba Duffa. Předmluvu napsal Steve Yzerman. Kniha pojednává o „bitkařské“ odnoži klubu Detroit Red Wings v podobě dvou „bratrů, kteří vám způsobí modřinu“, jak popisuje název knihy. Protagonisty jsou opět Bob Propert, tentokrát doplněný o Joea Kocura, dalšího Kanadana na pozici *enforcer*¹⁰. Kniha je psána novinářským stylem především proto, že autor je sloupkař v *The Windsor Star* - regionálním deníku z kanadského Ontaria¹¹.

---

⁸ Customer review of „*Hockey Fights Of Yesteryear A Look Back On The Careers Of Classic NHL Enforcers*“ by J. Nolan [online]. Dostupný z WWW: <http://www.amazon.com/review/R2N1XYX2KCQE5Z/ref=cm_cr_rdp_perm>.

⁹ Customer reviews of „*My Last Fight: The True Story of a Hockey Rock Star*“ [online]. Dostupný z WWW: <http://www.amazon.com/My-Last-Fight-Story-Hockey/product-reviews/1629370452/ref=cm_cr_dp_see_all_summary>.

¹⁰ Anglický výraz pro „bitkaře“ či provokatéra.

¹¹ *History of The Windsor Star* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.windsorstar.com/about-windsorstar/aboutus.html>>.

2.1.2 Literatura o agresivitě

První kniha použitá jako zdroj k této práci je publikace *Psychologie sportu* od autorů Pavla Slepíčky, Václava Hoška a Běly Bártové. Kniha vyšla v roce 2009 v nakladatelství Karolinum. Autoři dělí agresi na projevovanou v poli sportovců a v poli diváků. Na závěr kapitoly o tomto problému navrhuje možnosti redukce a prevence agrese ve sportu.

Agresivitě ve sportu se dále věnuje tuzemská publikace *Skrytá cesta k vítězství* s podtitulem *Utajené zákulisí sportu*. Napsali ji v kooperaci Svatava Maria Kabašová a Marian Jelínek. Kniha nahlíží na agresivitu jako na důsledek defektu v biochemii organismu. Celá kniha je však spíše zaměřena na dosažení úspěchu ve sportu pomocí různých metod.

Velmi trefnou poznámku k agresivitě ve sportu obsahuje i kniha *Pedagogika sportu* od Petra Jansy a kolektivu. Zhruba tři stránky věnované agresi ve sportu jsou rozděleny rovnoměrně mezi agresi v dětském a adolescentním věku a mezi agresi ve věku dospělém. Kniha obsahuje i jedno z několika možností dělení agrese založené na pracích Svobody¹² a Slepíčky¹³.

Na zahraničním trhu s odbornou literaturou existuje celá řada kvalitních monografií o agresi ve sportu. Za zmínku stojí publikace *Violence and Aggression in Sporting Contests: Economics, History and Policy* od R. Todd Jewella. Její sílu vidím především v jejím přesahu do dalších odvětví přímo souvisejících se sportem, jež ovšem přeneseně ovlivňují i agresivitu. Jde například o ekonomii nebo politiku. Zkrátka autor vkládá agresivitu ve sportu do správných kontextů a vyvozuje z toho správné konsekvence. Například uvádí, že v průběhu věků se v bojích o první příčky a vítězství změnila v podstatě jen technika. Hlad po vítězství je, dle autora, stále stejný a způsoby, jak vítězství dosáhnout se v jádru také příliš neliší. Autor tuto skutečnost uvádí na příkladu, „*pouhopouhá technika se změnila na způsobu závodění antických spřežení a moderních automobilových závodů NASCAR*“¹⁴. Každá kapitola v knize je doplněna exaktním ekonometrickým výpočtem, který doplňuje teorii o data ve smyslu „jak ovlivňuje násilí ve sportu prodej vstupenek“.

---

¹² SVOBODA, B. *Pedagogika sportu*. In JANSÁ, Petr et al. *Pedagogika sportu*, s. 111.

¹³ SLEPIČKA, Pavel et al. *Psychologie sportu*, s. 165 – 175.

¹⁴ *Book description* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.amazon.com/Violence-Aggression-Sporting-Contests-Management-ebook/dp/B00F5SZYX0/>>.

Jako druhou knihu ze zahraničí zde uvedu titul *Aggression in the Sports World: A Social Psychological Perspective* autora Gordona W. Russella, jež je emeritním profesorem na univerzitě Lethbridge v americké Albertě. Tam se zabývá sociální psychologií a výzkumy na téma agrese ve sportu¹⁵. Publikace je silně sociálně zaměřena. Kniha se zabývá mimo jiné problémem fluktuace násilí, především ve směru ze stadionů a sportovišť do ulic.

Titul další zahraniční knihy má název *Rethinking Aggression and Violence in Sport*, v překladu „Přehodnocení přístupu k agresivitě a násilí ve sportu“. Autor titulu je John H. Kerr. Zaměřuje se na psychologickou stránku problematiky a neopomíjí ani etické otázky. Obsahem knihy jsou i případové studie.

Poslední, zde zmíněná, kniha pochází od německé autorky Martiny Schmetter a nese název *Aggression in der Schule. Intervention und Prävention im Sportunterricht*. Jak už název napovídá, kniha se bude dotýkat především výchovné a edukační problematiky. Jinými slovy poskytuje možnosti a návody pro podchycení agresivity přes sport a hlavně tělesnou výchovu.

Vzhledem k velmi značně omezené dostupnosti zahraniční literatury v ČR, byla naprostá většina zahraničních titulů sehnána online, formou náhledu nebo přes databáze zdrojů a úryvků z knih.

2.2 Akademicko-vědecké zdroje

Akademických prací či vědeckých článků věnujících se problematice agresivity na ledě v zámořské lize, není v České republice mnoho. V Evropě tato problematika není aktuální, proto se zřejmě nevyplatí ani toto téma jakkoli zkoumat či o něm referovat. Všechny práce týkající se agresivity spojené se sportovním prostředím, jež jsem našel, se téměř výlučně dotýkaly tématu agresivity fanoušků, tzn. agresivity v hledištích stadiónů.

O agresivitě v prostředí české ligy mezi hokejisty vnikla obsáhlá práce na Masarykově univerzitě. Autorkou byla Kateřina Dornáková a práce nesla název *Agresivita hráčů ledního hokeje*. Dílo bylo výzkumného typu a používalo hlavně dotazníkové kvantitativní metody. Bohužel, jak píše sama autorka, ke spolupráci byly ochotni při-

---

¹⁵ *About the Author* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.amazon.com/Aggression-Sports-World-Psychological-Perspective-ebook/dp/B00WAE0HY7/>>.

stoupit pouze tři kluby ze čtrnácti oslovených¹⁶. Respondenti z kontrolní skupiny byli osloveni různými kanály, například pomocí sociálních sítí. Cílem této práce bylo zjistit, zda existují odlišnosti v míře agresivity mezi skupinou hokejistů a skupinou nesportovců. Bohužel výzkum neposkytl žádný hlubší nástin podstaty agresivity. Neodpověděl na otázku - proč vzniká agresivita, zda má nevraživost nějaké historické kořeny a neosvětlil rozdíl mezi prostou agresivitou typu „faul“ a agresivitou v podobě „bitky“. Autorka k vyhodnocení použila standardizovaný test Buss-Durkee-Inventory (B-D-I test), který měří agresivitu a hostilitu. Rozděluje agresivní chování do osmi podtříd a pro vyhodnocení používá sedmdesátibodovou škálu. Pokud výsledná průměrná míra B-D-I testu překročí polovinu, tedy 35, je indikována zvýšená agresivita. Výzkum autorky práce zvýšenou agresivitu u hráčů hokeje nepotvrdil. Výsledek byl téměř stejný jako u kontrolní skupiny

Dobry zdroj, který se v jedné své kapitole dotýká zranění v rámci zámořských lig, je práce Anny Šulcové z FTVS UK *Úrazovost v ledním hokeji v rámci mužských profesionálních soutěží v České republice*. Autorka, mimo jiné, na téměř 60 stránkách do detailů popisuje hráčskou výstroj a její vývoj.

Problematika „bitek“ v NHL není nijak překotně vyvíjející se záležitost. Ve srovnání s ostatními oblastmi zájmu, není ani hustota článků o agresivitě v NHL nijak vysoká. V souvislosti s Kanadsko-americkou ligou se dají uspokojivé výsledky najít zejména v databázi SportDiscus.

Za nejlepší zdroj, soustavně věnující se problematice rvaček v NHL považuji časopis *Hockey News*. Magazín vychází měsíčně. Abstrakty tematicky zaměřených článků jsou k dohledání v již zmiňované databázi SportDiscus. Nejsou bohužel dostupné zadarmo. Jako příklad uveďme článek *A History of Fighting*¹⁷, vydaný 24. října 2006 v šestém čísle magazínu. Autorem je Eric Zweig. Pracuje jako historik hokeje a novinář. Článek se zaměřuje na průřez historií pěstních bojů v NHL. Díky tomuto článku jsem narazil na výše zmíněného novináře/autora, jež spravuje vlastní stránky, věnující se zámořskému hokeji. Uveřejňuje články, často zdarma. Tyto internetové zdroje budou mít prostor v příslušné kapitole.

---

¹⁶ DORŇÁKOVÁ Kateřina. *Agresivita hráčů ledního hokeje*. Diplomová práce, s. 56.

¹⁷ ZWEIG, Eric. *A history of Fighting* [online]. Dostupný z WWW: <<http://web.a.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=77&sid=6d2fc79b-f651-4f1d-adeb-6ed38b314128%40sessionmgr4005&hid=4212&bdata=Jmxhbm9Y3Mmc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#db=s3h&AN=22903210>>.

Druhým příspěvkem k vědeckým zdrojům je časopis *Sport Illustrated*, který uveřejňuje v databázích články k nahlédnutí zdarma. Důležité jsou zejména články jako *Fighting for a living, Why good Teams fight, Fighting words*¹⁸.

2.3 Internetové zdroje

Pro akademickou práci jsou rovněž důležité zdroje dostupné v online podobě. Jedná se o formát různých komunitních stránek. „Bitky“ v NHL jsou pro řadu lidí velmi atraktivní podívanou (pro někoho dokonce atraktivnější než celá hra). V návaznosti na výše zmíněný fakt vznikají okolo přívrženců „bitek“ v NHL různé komunity a sociální skupiny. Jejich postřehy jsou někdy pro osvětlení daného oboru lidské činnosti velmi prospěšné. Fanoušek či zapálený entuziasta požaduje co nejvíce pravdivé a aktuální informace. Fanouškovské stránky nejsou vytvářené za účelem zisku, ale za účelem informování o komunitě či jen z prostého přesvědčení. V určité míře budou použity i v této práci.

Důležitý je fanouškovský portál *hockeyfights.com*, věnující se fenoménu agresivního chování v hokeji v podobě rvaček. Portál je zaměřený nejen na NHL, ale přináší také zprávy o rvačkách z různých lig světa. Především z nižších amerických lig, jako jsou AHL¹⁹, ECHL²⁰, LNAH²¹ a další, včetně ruské KHL²². Portál je založený hlavně na krátkých šotech zobrazujících rvačky. Server má svůj účet také na video portále *Youtube*. Ten je obecně hlavním zdrojem šotů z hokejových zápasů. Jsou zde zaznamenány všechny „bitky“ v NHL formou krátkých videí. Není nutné tak sledovat celý zápas k vyhodnocení konkrétní „bitky“. Stránky provozuje nadšenec a příležitostný přispěvatel do novin a knih, David M. Singer.

Jako druhý a poslední fanouškovský zdroj jsem vybral stránky *ericzweig.com*, novináře Erica Zweiga. Uveřejňuje články o hokeji, i hokejové rvačky. Po zadání vhodného klíčového slova lze získat relevantní informace k problematice.

---

¹⁸ *Si Players NHL Poll* [online]. Dostupný z WWW: <<http://web.a.ebscohost.com/ehost/detail/detail?sid=6d2fc79b-f651-4f1d-adeb-6ed38b314128%40sessionmgr4005&vid=82&hid=4212&bdata=Jmxhbmc9Y3Mmc2l0ZT11aG9zdC1saXZl#db=s3h&AN=40218780>>.

¹⁹ Zkratka pro American Hockey League (viz slovníček pojmů).

²⁰ Zkratka pro East Coast Hockey League (viz slovníček pojmů).

²¹ Zkratka pro Ligue Nord-Américaine de Hockey (viz slovníček pojmů).

²² Zkratka pro Kontinentální hokejovou ligu (viz slovníček pojmů).

2.4 Audiovizuální prameny a odkazy v popkultuře

Pro kompletizaci pramenů doplním ještě dvě audiovizuální díla, která se přímo věnují „bitkám“ v NHL. Jde o hrané filmy americké produkce. Výlučně se jedná o odkazy fenoménu „bitek“ NHL v popkultuře. Mohou však pomoci dokreslit dění okolo rvaček na ledě především z historické perspektivy.

První z nich, podle některých, legendární film *Snapshot*²³. V češtině překládán jako *Nakládačka*. Ve filmu exceluje herec Paul Newman a o režii se postaral George Roy Hill. Film v komediálním duchu pojednává o trenérovi hokejového týmu, který se rozhodne s nezday ve hře i v životě bojovat tvrdou hrou. Sestaví soupisku nejobávanějších hráčů a vyrazí na led. Film je zajímavý především svým zachycením ducha doby tvrdých a pravidel neomezujících „bitek“ 70. let 20. století. Jedná se o snímek velmi věrně popisující tehdejší dobu.

Druhý film je rovněž hraný a dějová linie je typická pro sportovní filmy dramatického charakteru. Nadějný talentovaný hráč je na začátku filmu „uzemněn“ troufalým protihráčem. Vrací se do svého rodného města „vyléčit rány“ a připravit se na odvetu. Po návratu zpět na led je z něj silný, sebevědomý hrdina a vyspělý hráč ledního hokeje. Film se jmenuje *Youngblood* a režisérem je Peter Markle. Jednu z hlavních postav si zahrál známý herec Patrick Swayze.

---

²³ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, s. 38.

3. Cíle, úkoly a metodika práce

3.1 Cíle práce

Hlavním cílem práce je podat ucelený pohled na problematiku agresivity v Kanadsko-americké NHL. Bude se týkat výlučně Amerického kontinentu a tamního způsobu hry ledního hokeje. Hlavní teoretická část bude dělena na dvě hlavní části. První bude pojednávat o agresivitě ve sportu. Budou probrány její příčiny, druhy a bude dána do kontextu s hokejem. Násilí ve sportu bude rozděleno dle několika hledisek. Z pohledu hráče i z pohledu třetí osoby. Budou probrána východiska a doplním svůj názor, ohledně nebezpečnosti agresivity. V této kapitole se budu snažit odpovědět například na tyto otázky:

- Proč agresivita vzniká?
- V jakých sportech se vyskytuje nejčastěji?
- Je nějaká korelace mezi agresivitou a sportováním?
- Jak se dělí sporty dle distribuce agresivity?
- Jsou nějaké výhody agresivity ve sportu?

Druhá a zároveň hlavní teoretická kapitola se bude týkat vlastních „bitek“ v NHL. Kapitola bude mít především historický úvod do tématu. Dále se bude zabývat například efekty rvaček na hru samotnou či roli rozhodčích a ostatních oficialit. Bude probrána role provokatérů, etiky, taktiky, pravidel psaných i nepsaných. Tato ústřední kapitola se bude opírat o tyto otázky:

- Proč vůbec existují rvačky v NHL?
- Jaké je historické pozadí rvaček?
- Jaká je role hráčů na ledě v souvislosti s bojem?
- Jaké jsou tresty za rvačky?
- Co říká hráčům etiketa, když se jdou prát?
- Proč jsou zapojeni do rvaček i rozhodčí?
- Jaká je role a úloha „bitkařů“?
- Jaký je osud „bitek“ do budoucna?

3.2 Úkoly práce

- Popsat agresivitu ve sportu na straně hráčů.
- Provést čtenáře historickým úvodem agresivního chování v NHL.
- Vysvětlit fenomén rvaček v NHL, včetně relevantních aspektů.
- Setřídít jak teoretické, tak prakticky získané skutečnosti pro komplexní obraz agresivity v Národní hokejové lize Kanady a Spojených států.

3.3 Metodika práce

V předkládané práci jde především o komplexní pohled na problematiku násilí v NHL. Použity byly běžné metody k popisu historických či současných událostí. Metodologicky jsem vyšel především z prací Hrocha²⁴

Stěžejní část práce bude zpracována *přímou metodou*. Jedná se o standardní metodologický nástroj pro popis skutečností historických i současných. V historické části bude důležitá spolehlivost jednotlivých pramenů. Informace, kterou najdeme o konkrétním jevu, by měla souhlasit se samotným historickým faktem. Stěžejní měřítko je spolehlivost zdrojů. V tomto případě se jedná vesměs o publikace nebo o články v zahraničních časopisech.

Jako doplněk k uvedené přímé metodě bude použita metoda *induktivní*. Indukce je metoda, kdy se postupuje od jednotlivých faktů k obecnějším skutečnostem o daném zkoumaném jevu. Velmi často se stává, vzhledem k šíři problematiky, že je nutné použít indukci nepřímou. Nelze totiž obsáhnout všechny prvky daného fenoménu a empiricky je studovat. V případě této práce taktéž bude použita indukce nepřímá. V ní se pracuje s prostým výčtem ze základního souboru zdrojů. Následné závěry lze učinit pouze s dávkou větší či menší pravděpodobnosti. Je důležité a velmi žádoucí ověřování nabytých skutečností i na jiných místech, jiných zdrojích a kombinovat s jinými metodami popisu faktů. Tato metoda bude v práci použita okrajově v popisu historie „bitek“ v NHL. Induktivní metodu lze použít na příkladu existence nesmiřitelných rivalů v dějinách NHL. Rivalita většinou byla dána geografickou blízkostí měst, v nichž příslušné týmy měly základny. Slavní rivalové jsou třeba Colorado Avalanche a Detroit Red Wings. Dle induktivní metody lze usuzovat o existenci většího množství takových

---

²⁴ HROCH, Miroslav et al. *Úvod do studia dějepisu*, s. 194 – 207.

rivalů. Například Toronto Maple Leafs a Montreal Canadiens či New York Rangers a New Jersey Devils.

Komparativní metoda, která bude též použita, zkoumá odlišnosti ve studovaných jevech. Metodu lze použít k porovnání hokeje v Kanadě a Spojených státech podle pravidel NHL a hokeje na mezinárodních turnajích a v Evropě, kde se hraje podle IIHF. Komparace je výhodná například při analýze dvou protichůdných názorů. V této práci půjde především o zájmové skupiny, které jsou pro zachování řízeného násilí v NHL, v protikladu tací, kteří tvrdí, že agresivita v hokeji je přežitek.

4. Agrese a její místo v současném sportu

Definovat agresi se pokoušela celá řada psychologů či jiných badatelů a není v mém zájmu zde předkládat řadu definic. Důležité je vyzdvihnout jeden společný rys všech vymezení agrese a tím je *záměrnost*. Vylučuje totiž prvek náhody, aspekt náhodného ublížení či například nechtěného zkratu techniky ve sportu. Uvedu zde pouze jakousi hrubou definici Čermáka²⁵, která vymezuje agresi jako „záměrné jednání, jehož cílem je ublížit jinému člověku.“ I když se jedná spíše o definiční rámeček, vystihuje podstatu agrese, tedy záměr ublížit.

Jedním z výrazných rysů posledních let v kultuře obecně, je tendování k různým formám agresivity. Náklonnost k projevům brutality a fyzickým soubojům obecně, je patrná. Sport, jenž je předmětem zkoumání psychologů a sociologů přibližně od 20. let 20. století, nabízí obrovský prostor pro projevy agresivity rozličných druhů. Sport zároveň poskytuje pole pro zkoumání daných fenoménů a nabízí možnosti jen velmi těžko dosažitelné v jiných odvětvích lidské činnosti. Člověk ve vrcholovém sportu je extrémně zatížen fyzicky i duševně. Téměř nikde jinde není tak obrovský tlak na osobu, jako ve vrcholovém sportu. Srovnání se nabízí snad jen s válečným konfliktem či s nějakými výzkumnými misemi ve vesmíru. Sport se stává ve věci agresivity jakousi reálnou laboratoří s možností popsat zkoumaný jev velmi podrobně.

Narůstající frekvence agresivity a násilného chování ve společnosti lze přičítat nejrůznějším faktorům. Obecně lze dodat, že půda pro agresivní chování má své jádro ve výchově, ale také v dnešní konzumně orientované společnosti²⁶. Vychovává nás ovšem i mediální prostředí. To má také velký vliv na rozšiřování agresivního chování napříč sporty. Pozitivní hodnocení agrese ve sportu sociálním okolím a médií samozřejmě agresi dále podněcuje. Stane se tak přesný opak odsouzení a potrestání. Například, jak uvádí Jansa²⁷, jsou v dnešní rodinné výchově, tzn. už v raném věku dítěte, neúměrně posilovány pedocentrické tendence. Dítě je neúměrně protěžováno a jeho chování není výchovou adekvátně regulováno. Nevytváří si tak reálnou a žádoucí zpětnou vazbu o chování, kterým třeba poškozují své okolí. Tento trend rovněž souvisí s projektováním vlastních neuskutečněných snů rodičů do výchovy dětí. Tím celá vý-

---

²⁵ ČERMÁK, I. *Lidská agrese a její souvislosti*. In SLEPIČKA, Pavel. *Psychologie sportu*, s. 164.

²⁶ JANSA, Petr et al. *Pedagogika sportu*, s. 111.

²⁷ JANSA. Cit. 26, s. 112.

chova jedince tenduje k přehánění, k přehnaným ambicím, k nucení a k zanedbávání některých jiných důležitých aspektů²⁸.

K teoriím snažícím se vysvětlit agresivitu ve sportu je potřeba uvést poznámku o neexistující názorové jednotnosti na tuto problematiku. Dokonce i v otázce, jestli je na sportovním poli agresivita dobrá či špatná, se názory liší. Většina lidí vnímá agresivitu a priori jako něco špatného, něco negativního. Sílí hlasy o přísnější regulaci agresivního chování, jež má za cíl vyřadit protivníka ze hry. Problémem je rovněž následek tohoto chování na sportovcovo zdraví. Zároveň se ozývá druhý názor (různé marketingové lobby), tvrdící, že agresivita by se neměla jen tolerovat, ale dokonce podněcovat. Je jasné, že agresivita ve sportu je posuzována především v rámci kontextu a koexistence s vlastním sportem. Jinak bude posuzováno násilí v boxerském ringu a jinak bude posuzováno při silničním cyklistickém závodě.

4.1 Teoretické vysvětlení agrese ve sportu

Většina teorií, která popisuje agresivní chování, se opírá o tři hlavní přístupy – *biologický, psychologický a sociální*. Pokud vyjdeme z práce například Slepíčky²⁹, který poukazuje na rozdělení přístupů k agresivitě ve sportu na:

- teorie instinktivistické,
- teorie sociálního učení,
- teorie frustrace,

či z publikace Kabošové a Jelínka³⁰, kde se píše o vnitřní nespokojenosti, jako o hlavní příčině agresivity, vždy dojdeme k podobnému dělení.

První zmíněná teorie říká, že agrese má základ v *instinktivním* chování. Nahlíží na agresi jako na vrozený pud. Tedy poukazuje na její genetický původ. Sport a zejména sportovní hry jsou polem či prostředkem, kde si jedinec uvolňuje svůj agresivní pud. Autoři zmiňují i katarzivní účinek sportu. Jde o případ, kdy možná účast ve sportu a v něm konané agresivní chování má schopnost snížit následné násilné chování mimo kontext sportu. Ovšem studie tento předpoklad nepotvrzují a často dochází k přenosu agresivity z kontaktních sportů mimo sportovní prostředí. Agresivita se stává jedincem-

---

²⁸ JANSÁ, Petr. *Pedagogika sportu*, s. 112.

²⁹ SLEPIČKA, Pavel et al. *Psychologie sportu*, s. 166.

³⁰ KABOŠOVÁ, Svatava Maria et al. *Skrytá cesta k vítězství*, s. 94.

vou součástí. Takové osoby se následně mohou dopouštět například *přenesené agresivity*³¹.

Druhý teoretický rámec vysvětluje původ agrese na základě *sociálního učení*. Je založen na názorech, že lidská agrese je naučená, zejména nápodobou a posilováním. Sport a především sportovní média nabízejí řadu modelů agresivního chování. V nich úspěšný sportovec používá agresi a společnost to oceňuje. Tím se jeho pozice a postoj posiluje. Trend pozitivního hodnocení projevů agrese podněcuje zvyšování agrese, a to zejména u dětí. Děti napodobují své dospělé hrdiny. Obdivují na nich i to špatné - praxe a nesportovní chování. Někdy je velmi těžké interpretovat agresi na hřišti správně. Bylo to nechtěné naražení na mantinel či úmyslná likvidace soupeře? Hranice mezi nechtěným a úmyslným je těžko rozeznatelná i pro rozhodčího, natož pro dětského diváka. Tato teorie nahlíží na agresi jako na předem nedeterminovaný sklon k chování. Poukazuje na budování sklonů k agresi až v průběhu učení. Zejména blízké okolí má vliv na jedince a jeho výsledné sklony k agresivitě. Pokud bude malý sportovec obklopen agresivními trenéry, odměňujícími násilné chování, je pravděpodobné, že dítě tyto negativní aspekty převezme a bude je v budoucnu uplatňovat. Hodnotící rámec agrese v této teorii může být vysvětlen následovně. První hodnocení o chování, zda je či není agresivní, se jedinci dostává od nejbližší referenční skupiny – trenérů a spoluhráčů. Pokud bude jedinec káraný trenéry za agresivní chování, v budoucnu pravděpodobně násilnický nebude. Na druhé příčce v hodnocení chování by měly stát pravidla hry. Jejich porušení, ve správném případě, je následováno trestem. Třetí hodnotící prvek je pak veřejnost. Zejména fanoušci a média. Ty mají taktéž velkou moc „vyhodnotit“ agresivní chování určitým způsobem.

Všechny známé teorie, které se pokouší vysvětlit agresi ve sportu, se prolínají. Nelze se tak zaměřit pouze na jednu z nich. Lze to ilustrovat i na případu bojových sportů. V nich se observačním učením a napodobováním učí sportovci agresivnímu chování v rámci hry. V běžném životě mimo kontext sportu se míra jejich agresivity ale spíše snižuje³².

Třetí a poslední teoretický rámec se snaží vysvětlit původ agrese *teorií frustrace*. Frustrace, tedy dlouhodobější neschopnost dosáhnout svého cíle a následně nahromaděná negativní emoce může, zejména ve sportu, vést k agresi. Ve sportu je dosažení cíle

---

³¹ Viz dále.

³² SLEPIČKA, Pavel. *Psychologie sportu*, s. 167.

velmi nejisté a velkou roli hraje náhoda. Model frustrace – negativní emoce – agrese/vztek může vést i k jiným formám agresivity. Například k *autoagresi*, kde jedinec obviňuje sám sebe, k *verbální heteroagresi*, kdy obviňuje především jiné či k *přenesené agresi*. V momentě dosáhnutí *negativní emoce*, podle výše uvedeného modelu, může u některých jedinců zasáhnout „brzda“ v podobě racionálního chování. V tom případě poslední stupeň modelu - *agrese/vztek* - není realizován. Možný je ovšem i opak. Jestliže je racionální vyhodnocení situace blokováno, dojde k naplnění posledního bodu modelu. Frustrace obecně vede spíše ke vzteku a jako příčina agresivního jednání nebývá častá. Ve sportu je naopak frustrace příčinou agresivního chování velmi často. Tento model vhodně doplňuje předešlé dva. Může poměrně dobře odpovědět na otázku „kde se vzala agresivita u sportovce?“

4.2 Druhy agrese ve sportu

Nehledě na kontext sportu se lze setkat s agresi *přímou* či *nepřímou* a *verbální* a *neverbální*. Tím dostáváme čtyři základní druhy agrese. Další druhy dělení zahrnují například předmět agrese, tím může být osoba nebo věc. Poměrně jednoduché a názorné dělení nabízí Buss³³ nebo Ramirez³⁴. Autoři navíc obohacují dělení o pasivní a aktivní složku. Schéma dělení znázorňuje následující tabulka.

Tabulka č. 1: Dělení agrese

	Fyzická		Verbální		
	<i>Aktivní</i>	<i>Pasivní</i>	<i>Aktivní</i>	<i>Pasivní</i>	
<i>Přímá</i>	„Bitka“ na ledě	Bránění ve hře	Nadávký, urážky	Odmítnutí slovně vyřešit spor	← Příklady projevu
<i>Nepřímá</i>	Provokace; vyvolání rvačky	Hrubé odmítnutí požadavků	Klepy, pomluvy	Nezastat se někoho ve sporu	

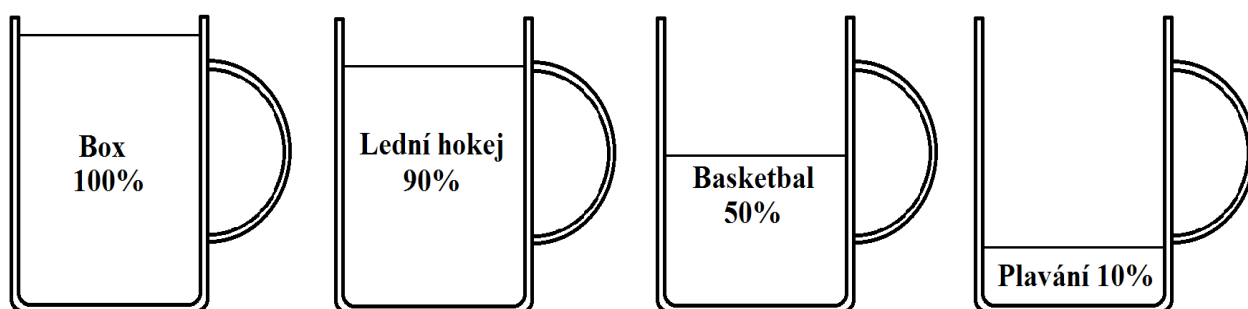
Zdroj: vlastní zpracování

Toto dělení není jediné. Další může přiblížit, s jakou frekvencí se agrese vyskytuje v určitých sportech. Jinými slovy, v jakém sportu je určitá dávka agrese očekávaná, a kde je naopak nežádoucí. Jde o určitý předpoklad sportu *obsahovat* agresivitu.

³³ BUSS, Arnold H. *The Psychology of Aggression*, in SLEPIČKA, Pavel. *Psychologie sportu*, s. 169.

³⁴ RAMIREZ, J. Martin. *Aggression's Typologies* [online]. Dostupný z WWW: <<http://eprints.ucm.es/10001/1/AggTyp-Ramirez.pdf>>.

Pro názornost schematicky uvádím příklady obsahu agrese v různých sportech.

Obrázek č. 1: Příklady množství agrese v určitých sportech

Zdroj: vlastní zpracování

Sporty lze dále rozdělit dle hlediska pravděpodobnosti výskytu agrese do pěti skupin.

- 1) Skupina sportů obsahující agresi jako svojí podstatnou součást. Agrese je v případě těchto sportů regulována pravidly. Bez pravidel by v podstatě šlo jen o nekontrolované rvačky. Jsou to především úpolové sporty, jako je box či taekwondo. U nich jde (nebo by mělo jít) výlučně o *instrumentální* agresi, tzn., že soupeř necítí vůči protivníkovi negativní emoce. Pravidla předpokládají určité procento zranění a nařizují používat ochranné pomůcky.
- 2) Sporty obsahující fyzický kontakt. Agrese není jejich podstatnou součástí, ale může se často vyskytnout. Do této skupiny patří především různé sportovní kontaktní hry jako je hokej, rugby, fotbal, házená aj. Některé sporty z této skupiny jsou na pomezí mezi první a druhou skupinou (hokej, rugby). Agrese byla jejich podstatnou součástí, byla trénována a rozvíjena. V moderních sportovních hrách se pravidla zpřísnují, naopak ve sportech jako fotbal či basketbal přibývá agresivních zákroků. Agresivita je žádaná především ze strany fanoušků a médií. S tím samozřejmě přibývá počet zranění, včetně nezanedbatelného procenta vážných úrazů.
- 3) V této skupině jsou sporty, kde se agrese nepředpokládá. Může však nastat. Důvodem je fyzický kontakt sportovců v těchto odvětvích. Souboj o vítězství probíhá v blízkém kontaktu a agrese se může vyskytnout především v případě boje o pozice. Do této skupiny patří například cyklistika, atletika, maratonské běhy či motoristické sporty. Všude tam se agrese může odehrát kontaktním způsobem.
- 4) Skupina sportů, kde není umožněn fyzicky kontakt. Soupeři jsou v těchto sportech odděleni místně. Jedná se o sporty jako tenis, kanoistika nebo plavání. Spor-

tovcí jsou odděleni sítí, dráhou či jiným vymezeným prostorem. I když pravidla neumožňují přímý kontakt, dochází ke konfrontaci se soupeřem (například vedle v dráze). U těchto sportů většinou nacházíme agresi verbální, která je směřována k soupeři. Lze zde nalézt i různé zastrašovací verbální techniky, které mohou sportovci pomoci. Pravidla mu však nedovolují vzájemný atak se soupeřem.

- 5) Poslední skupinu tvoří sporty tzv. esteticko-koordinační. Soupeři zpravidla oddělení časově a vzájemně se tak vůbec nemusí na sportovišti potkat. Jde především o sporty jako krasobruslení, gymnastika či synchronizované plavání. Agrese se v těchto sportech vyskytuje sporadicky. Když se tak stane, je většinou směřována k rozhodčím ve formě námitek na způsob rozhodnutí.

V rámci úplnosti dělení agrese, uvedu ještě rozdělení zohledňující cíl agrese a časové hledisko. Jinými slovy, na koho je agrese směřována a jak dlouho po podnětu k agresi skutečně nekalé chování nastane. Pro názornost použiji opět dělení podle Slepíčky³⁵, které je logické a lze ho najít i v jiných publikacích. Na základě cíle, na který je agrese směřována, lze rozlišit především *heteroagresi* a *autoagresi*. Jak už název napovídá heteroagrese je směřována vůči druhé osobě. Ve sportu je ovšem poměrně obvyklá autoagrese, kdy je agresivní chování směřováno vůči vlastní osobě. Jsou to především nadávky. Je jasné, že náchylnost k autoagresi souvisí s celkovou psychickou odolností dané osoby.

Třetím druhem je *přenesená agrese*. Ta se vyskytuje ve sportech rovněž často. Můžeme si ji představit většinou jako agresi vybíjenou na předmětech. Tedy například mlácení tenisovou raketou o zem, zahazování sportovního náčiní, či ničení různého vybavení. Vzniká především tam, kde si není možno vybit agresi na soupeři. Vybití na náhradním objektu snižuje hladinu frustrace a emočního napětí. Ze zdravotního hlediska se jedná o poměrně „vděčnou“ agresi. Zranění u tohoto druhu agrese nebývají častá. Otázkou zůstává ekonomické hledisko takto vybíjené agrese.

Svou roli hraje i časové hledisko. Vyskytuje se tzv. *odložená agrese*. Je to druh agresivního chování, kdy vlastní provedení je odloženo na pozdější dobu. Může to být z řady důvodů – aktuální nedostupnost cíle agrese nebo očekávání nepříjemného trestu. Hráč nemůže napadnout rozhodčího v průběhu zápasu, odloží svůj vztek na dobu po

---

³⁵ SLEPIČKA, Pavel. *Psychologie sportu*, s. 171.

utkáni. Rozhodčího může napadnout před stadionem při odchodu domů. Agrese je odložena do místně i časově výhodnějšího prostoru umožňující agresorovi snazší realizaci. Jedná se o agresi velmi nebezpečnou, protože sklon k ní trvá i dlouho po klíčovém emočním momentu, který ji vyvolal.

Poslední a velmi důležité rozlišení agrese je na *hostilní* a *instrumentální*. Hostilní agrese je nejhorší a obecně pravidly zakázaná. Jejím záměrem je skutečné poškození cíle. Má emoční základ, který je většinou doprovázen *afektem*. Celé emoční prožívání dané situace má extrémní dopad. V naprosté většině neblahý. Instrumentální neboli ve sportu tzv. *taktická* agrese nemá naopak emoční základ. Je využívána k získání výhody nad soupeřem. Je vlastně prostředkem k dosažení cíle vítězství. Tato agrese, zejména v některých sportech, má i své zakotvení v pravidlech a je do určité míry použitelná. Například se hojně vyskytuje v hokeji, kdy je potřeba „co nejvíce znepríjemnit a otrávit“ hru.

Poslední teoretický pojem souvisí s uspokojením agresora. Jde o *endogenní odměnu*, jež je spojena s pozitivním psychickým prožitkem, plynoucím z provedené agrese. Zároveň je tím redukováno psychické napětí. Tuto skutečnost lze ilustrovat rčením „to jsem mu to spočítal“ či „pomsta byla sladká“.

Zajímavé jsou realizované studie z hokeje týkající se frustrace. Bylo zjištěno, že při nejasných nebo rozporuplných rozhodnutích rozhodčího se zvyšuje u hráčů *hostilní* agrese. V tomto případě mluvíme o *regresi*. Sportovec sestupuje na nižší, primitivnější způsob boje. Naproti tomu u vítězných týmů mnohem častěji dochází k *taktické* agresi, která nemá za cíl zranit soupeře, ale vyřadit ho ze hry a připsat si další vítězství pro sebe. Uvedené teoretické rámce se prolínají a výslednou odpověď je třeba hledat na základě syntézy teorií agresivního chování.

4.3 Agrese jako nedílná součást sportu

Závěrečnou podkapitolu o agresi ve sportu doplním o otázku, zda je agrese nějak striktně vázaná na sportovní výkon. Jinými slovy, zda je nějaká přímá korelace mezi sportovním výkonem a agresivním chováním na hřišti. Na první pohled to může vypadat na neoddělitelnost sportu a agresivity. Zejména ve sportovních hrách je agresivita nedílnou součástí. Touto otázkou se zabývala celá řada studií a ve výsledku se ukázala nemožnost dokázat přímou souvislost mezi kvalitním výkonem na hřišti a agresivním chováním v průběhu zápasu. V poslední době, zdá se, je vedlejší, zda agrese podněcuje či naopak utlumuje daný sportovní výkon. Vítězí spíše komerční přístupy. V duchu „když se to líbí divákům a prodává se to“, má agresivita pevné místo v určitých sportech. Jde o jakýsi fenomén „bavení se“ ve smyslu zábavy. Dnešní konzumní společnost se chce především bavit, a pokud zábavu zprostředkuje „bitka“ na hřišti, je ve výsledku přijata jako součást hry. Faktem je neherní podstata „bitek“ a násilí. Jak píše známý hráč a posléze trenér ledního hokeje Luděk Bukač „*hráči s mozkem vždy dají přednost hernímu řešení*“³⁶. Poukazuje na skutečnost, kdy vyspělí jedinci volí herní princip daleko častěji než neherní způsob boje, tedy rvačku či agresi. Dodává hlavní důvod k této volbě. Dle něj důvodem není bojácnost hráče, nýbrž herní převaha. Ve špičkovém sportu totiž hodnota herního řešení převažuje nad hodnotou neherního principu. Mentální zkušenost a rozum vítězí nad násilím a agresi. V naprosté většině případů, je i zvolený herní princip lepší pro výsledek, než jakákoli forma násilí.

Poněkud jiný případ je použití taktické agrese. Některé empirické výzkumy naznačují užitečnost tohoto řešení. Kombinuje herní a neherní principy. Jde v podstatě o použití agrese s rozumem.

Zápas či závod se zpravidla odehrává na určitém místě v určité době. Je proto jasné, že existuje celá řada faktorů, které mohou přispět ke zvýšení agrese v průběhu provádění sportovní činnosti. Může jít o provokativní činnosti fanoušků. Toto se stalo na slavném etapovém závodě Tour de France 2015. Šlo o incident, kdy na lídra pelotonu někdo vytil kelímek s močí se slovy „dopuješ“.

Na vině ovšem může být i strana soupeře. K dalším situačním faktorům, možná zodpovědným za zvýšenou agresi ve sportu, se řadí tlak ze strany různých skupin. Tyto tlaky zdůrazňují důležitost zápasu či závodu. Autoři dále uvádějí dlouhodobý neúspěch

---

³⁶ BUKAČ, Luděk. *Trénink herní přirozenosti*, s. 85.

a s ním spojenou frustraci či dokonce klimatické podmínky. Faktorů, které zvyšují pravděpodobnost agrese ve sportu je celá řada. Naše původní otázka, zda je agresivita nedílnou součástí sportu, zdá se být teď už více jasná. Výše popsané faktory, lze totiž stěží nějak ovlivnit a je proto téměř jasné, že s agresivitou ve sportu se budeme setkávat i v budoucnu. Sportovní manažeři a média se musí naučit agresi správně interpretovat. To je klíčové v přístupu k hodnocení a ke kritice agrese. Ať je již kritika pozitivní či negativní.

5. Fenomén agresivního chování hráčů hokeje NHL

5.1 Historie hokejového násilí

Lední hokej, jako směs mnoha různých jiných sportů, byl zatažen na americký kontinent Evropany na začátku 18. století. Od této doby se zároveň píše historie nerozlučného fenoménu provázejícího tuto sportovní hru. Jde o prvek násilí. Součástí hokeje vždy byla tvrdost, ať se jednalo o tvrdé střely příklepem, tvrdé nahrávky, tvrdé střety u mantinelů, zákeřnost, bojovnost nebo rvačky. Teorií o původu násilí a brutality v hokeji je více. Jedna poukazuje na agresivitu jako na logickou součást mužského stylu hry³⁷. Někteří zase namítají, že hokej a jiná populární hra lakros, fungovaly jako příprava mladých rváčů do válek³⁸. Objevují se i teorie o všeobecném vzrůstu násilí v 19. století v Kanadě v souvislosti s chudobou na venkovských částech Kanady³⁹. Ať už je příčina jakákoli, od vzniku NHL v roce 1917 jsou „bitky“ a agresivita nedílnou součástí této neslavnější profesionální hokejové ligy světa.

Od počátku ligy byla hra koncipována spíše jako nekontrolovatelná směsice velmi agresivních hráčů. Připomínala spíše divoký západ, než hokej v moderním pojetí, jak ho známe dnes. Pravidla byla daleko mírnější, pokud vůbec nějaká byla. Tehdejší styl hry lze ilustrovat na případu povoleného přihrávání jen ve středním pásmu⁴⁰. Modré čáry v dnešním pojetí, byly zavedeny v roce 1918. Fungovalo to na principu přihrávky na střed hřiště, po které jedinec s pukem musel prokličkovat v podstatě sám až před brankáře. Tato cesta k brance byla samozřejmě lemovaná pěstmi, nastavenými hokejkami a doslova zuřivostí obránců soupeře. Výsledkem hry na tak malém území bylo velmi mnoho zranění, stejně tak nedovolených brutálních zákroků. Dalším negativním prvkem byla hra s krvavými zraněními. Tehdy se hrálo s otevřenými ranami, třeba jen zalepenými izolační páskou. Dnes musí být krvácející hráč okamžitě ošetřen a odejít na střídačku.

V roce 1922 bylo zavedeno pravidlo, které jako první regulovalo agresivitu na ledě. Šlo o pravidlo č. 56, týkající se regulace pěstních úderů do obličeje neboli tzv. *fisticuffs*⁴¹. Pravidlo ovšem nepotrestalo provinilce vyloučením z utkání, ale pouze mu

---

³⁷ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, s. 6.

³⁸ BERNSTEIN. Cit. 37, tamtéž.

³⁹ *Fighting in ice hockey* [online]. Dostupný z WWW: <https://en.wikipedia.org/wiki/Fighting_in_ice_hockey>.

⁴⁰ Prostor uprostřed hřiště ohraničený modrými čarami.

⁴¹ Anglický výraz pro údery pěstí (viz slovníček pojmů).

nařizovalo pětiminutový trest. Žádná suspendace, žádné vyloučení z ligy nehrozilo. Už v těchto počátcích ligy, ve 20. letech si majitelé uvědomili oblibu „bitek“. Byly žádané diváky i managementem. Pětiminutový trest byl tedy adekvátní. Bylo vidět, snahu „bitkaře“ potrestat, ale ne ho vyloučit zcela ze hry, aby dál mohl ukazovat, jak se umí prát. V tomto období se „bitky“ ještě více staly součástí celé hry. Byly povoleny a dokonce podporovány oficiálním zakotvením v pravidlech. Na hokej byla navázaná celá řada promotérů, kteří organizovali i boxerská utkání. Viděli ohromnou perspektivu v „bitkách“ na ledě. Došlo to dokonce tak daleko, že byly najímány sanitky, které těsně před začátkem zápasu kroužily před halou a snažily se vyvolat rozruch ve smyslu: „očekávejte zranění během zápasu“. To přitáhlo ještě více senzacechtivých fanoušků.

Pomalou se přesouváme do 40. let dvacátého století, kdy popularita hokeje nabírala na obrátkách a fanoušci se chtěli stále více a více bavit. Management hokejových klubů pochopil nutnost přítomnosti „bitkařů“ nejenom kvůli atraktivitě a hladu fanoušků po rvačkách, ale také kvůli chránění hokejových hvězd svých klubů. V této době se začal rozmáhat fenomén napadání nejlepších hráčů týmu, ve snaze zranit je. Ti by poté už nemohli hrát a dávat góly. Nejproduktivnější hráči většinou měřili přibližně 180 cm a nebyli to žádní rváči. Potřebovali tak ochranu „bitkařů“ ve svých klubech. Byla to doba, kdy v NHL hrálo jen 6 týmů, kterým se přezdívá Původní šestka – klasické, zakládající týmy. Byly to mužstva Toronta, Montrealu, Bostonu, Detroitu, Chicaga a New Yorku Rangers. Mezi těmito kluby panovala obrovská rivalita, která je patrná dodnes. Nevraživost Původní šestky panovala pouze na ledě. Hráči dokázali od sebe oddělit vlastní hru a život mimo hokej. Stávalo se, že vyhlášení „bitkaři“ spolu svedli nespočet pěstních soubojů a mnohokrát se navzájem zranili, ale po zápase šli spolu na pivo a veškerá zášť byla ponechána za branami stadionu⁴². Řada „bitkařů“ brala rvačky jako práci. V tomto smyslu si málokdo chtěl práci nosit i domů.

Poměrně zásadní změna přišla v 60. letech, kdy byla rozdělena trestná lavice na dvě části - pro domácího a hostujícího hřištníka. Může se to zdát nemyslitelné, ale do roku 1963 opravdu byla trestná lavice jen jedna. Hráči, kteří se tak brutálně poprali na ledě, si šli spolu sednout na jednu lavičku. Mohli se tak dále napadat a provokovat i v době výkonu trestu. Tyto dva „bijce“ na společné trestné lavici hlídal jeden rozhodčí. Měl s nimi plné ruce práce a mnohdy stejně nic nezmohl. V dnešní době něco nemyslitelného.

---

⁴² BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, s. 8.

Jak rostla popularita hokeje na americkém kontinentu, objevovaly se snahy o vpuštění více družstev do ligy. Pouze šest zápolících družstev neposkytovalo takovou podívanou, jakou si mnozí představovali. Tento krok přišel v roce 1967. NHL se rozšířila na dvanáct družstev. S nárůstem kvantity bohužel upadla kvalita hokeje. Do NHL rázem začalo proudit velké množství fyzicky vybavených hráčů. Ti zvládali pěstní souboje, ale už tolik neuměli hrát hokej. Kvalita hry šla rapidně dolů a násilí přibývalo. Hráči už se neprali pouze pěstmi, ale používali hokejky jako zbraň. Následky byly tragické. Zde je jeden příklad za všechny. Incident v roce 1969 mezi Wayneem Makim a Tedem Greenem vešel do dějin jako první, z něhož hokejisté byli obviněni z ublížení na zdraví. Maki se ohnal po Greenovi hokejkou a prorazil mu lebeční kost. Jeho soupeř málem zemřel. Oba nakonec byli u soudu zproštěni viny⁴³. Případů jako byl tento, se v 70. letech odehrálo mnoho. Ty nejvýznamnější budou popsány v některé z následujících kapitol.

V 80. letech, poté co postupně klesla kvalita hry a počet rvaček na ledě se zvýšil, byl průměr nad 1,0 napadení na zápas. Současný stav je okolo 0,5 rvačky na zápas⁴⁴. Od konce 70. let se vedení ligy snažilo s nárůstem agresivity bojovat zavedením nových pravidel. První z nich bylo v roce 1977 tzv. pravidlo *Third Man In*⁴⁵. Dle tohoto pravidla čekal trest prvního rvače, který se zapojil do již probíhané rvačky. Předpis měl eliminovat především hromadné „bitky“ a měl zabránit násilnostem, do nichž se zapojovali další a další hráči.

5.1.1 Pravidlo o vyvolání rvačky a jeho vývoj

Patrně nejdůležitější bod k eliminaci rvaček v NHL a jejich dopadů je pravidlo č. 56, tzv. *instigator rule*, neboli pravidlo o vyvolání rvačky. Technicky hovoří takto: „*Původce rvačky je ten hráč, který svými činy nebo chováním splňuje tato kritéria: překonal určitou vzdálenost, shodil rukavice jako první, jako první udeřil, zaujal výhružný postoj, užil verbálních výhružek, oplácel z předchozího utkání (nebo sezony).*“⁴⁶ Pravidlo bylo zavedeno poměrně pozdě. Až v roce 1992. Má asi největší dopad na násilnické chování v NHL. Hráč, který se takto proviní, je označen jako původce rvačky a dostane malý trest, tedy dvě minuty na trestné lavici. Hlavní rozdíl je v tom, že protivník, který se

⁴³ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, s. 9.

⁴⁴ *Fighting in ice hockey* [online]. Dostupný z WWW: <https://en.wikipedia.org/wiki/Fighting_in_ice_hockey>.

⁴⁵ *NHL Rule Book* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.nhl.com/nhl/en/v3/ext/rules/2014-2015-rulebook.pdf>>.

⁴⁶ Cit. 45.

„bitky“ také účastní, dvě trestné minuty nedostane. Oba protivníci obdrží pětiminutový trest za „bitku“ a navíc jsou oba potrestáni deseti minutami osobního trestu. Původce rvačky má o dvě minuty delší trest. Jde tak o patnácti minutové oslabení poškozeného týmu proti sedmnácti minutovému trestu útočícího týmu. Pak se síly vyrovnají. Tento rozdíl dvou minut může být pro hru stěžejní. Trenéři si dobře rozmyslí, zda na led vypustit provokatéra k rozpoutání „bitky“. Rovněž platí trest pro vícenásobné provinění. Druhé takovéto provinění ve stejném zápase znamená trest do konce utkání a třetí provinění ve stejné sezoně znamená stop na dva zápasy. Tento předpis je velmi kontroverzní částí všeobecných pravidel NHL. V době zavedení mělo své velké odpůrce i zastánce. To platí až dodnes.

V období před zavedením tohoto předpisu si pořádek na ledě udržovali „bitkaři“. Měli právo zasáhnout proti hráči, který hrál proti hvězdě v jejich týmu, nečistě fauloval či jinak znepríjemňoval hru. V tu dobu byli rovněž rozhodčí značně benevolentní k odplatám. Bohužel tato benevolence začala být velmi zneužívána. Zneužívali ji jak samotní hráči, tak i trenéři, kteří posílali „bitkaře“ na led. Cílem bylo zničit šikovného hráče v soupeřícím družstvu. To bohužel nemělo se sportem mnoho společného. Docházelo k jevu, že nezručný „bitkař“ z jednoho týmu se zaměřil na hvězdného hráče ze soupeřícího mužstva a vyzval ho k „bitce“. Výsledkem byla trestná lavice pro oba týmy. Tento krok pochopitelně oslabil tým šikovného hráče. Strategie týmů posílající na led „bitkaře“ spoléhala i na zapojení dalších soupeřových hráčů do „bitky“. Podle pravidla *Third Man In* byl právě hráč, zapojivší se do „bitky“ jako další, vyloučen do konce utkání. Celý výše popsany proces se v jednu dobu doslova zvrhl ve strategii. Slabší týmy oslabovaly silnější, které měly více hvězdných hráčů.

Pravidlo vzniklo mimo jiné s cílem zbavit celou NHL násilné a negativní image. Kontroverze byla v definici pravidla. To totiž trestalo také oplácení. Jde o bod, o kterém se vedou dodnes dohady. Může dojít k tomu, že agresor udeří zezadu soupeře do hlavy. Po zavedení pravidla bude ovšem potrestán i postižený hráč, který se chce jen bránit. Dostane dvě trestné minuty za vyvolání rvačky. Pravidlo tak v určité míře zabránilo nejen rvačkám, ale též zavádění vlastního pořádku na ledě.

Toto omezení od té doby funguje a počet rvaček se skutečně velmi snížil. V play-off⁴⁷ klesl počet agresivního chování téměř na nulu. Vyřazovací část je stěžejní a dvouminutové oslabení může být osudné. Obhájci pravidla poukazovali na statistiky

---

⁴⁷ Vyřazovací část sezóny, v níž se hraje o Stanleyův pohár.

snížení násilností. Chválili návrat pořádku do pravomoci rozhodčích. Velké protesty se naopak šířily mezi samotnými „bitkaři“. Ti přišli v týmu o své místo. Odcházeli do nižších soutěží nebo přestali hrát hokej úplně. Těsně po zavedení pravidla se ukázal dopad restrikce i na velké hvězdy týmu hrající špičkový hokej. Objevila se velká spousta vzrůstem menších provokatérů hrající dobře hokej, ale zároveň ochotná napadnout hvězdu v soupeřícím týmu. Paradoxně se snížil počet rvaček, ale zvýšil počet diskutabilních zákroků na prvotřídní hráče. Šlo o různé podlé fauly, neviditelné šťouchance apod. Násilí se posunulo na sofistikovanější úroveň. Většina hráčů se vyslovila pro zrušení tohoto pravidla. Je otázkou, zda jejich prosby NHLPA⁴⁸ někdy vyslyší.

---

⁴⁸ Zkratka pro National Hockey League Players' Association (viz slovníček pojmů).

6. Záminky k násilí v NHL

Dostáváme se k zásadní otázce celého problému násilí v NHL. K důvodu existence „bitek“ v ledním hokeji. Národní hokejová liga v Kanadě a Spojených státech je jediná profesionální liga, kde se tolerují „bitky“. Má to řadu důvodů a též historické pozadí, které bylo naznačeno v předchozí kapitole. V NHL tato tolerance existuje z velké části proto kvůli domněnce vedení ligy, že „spravedlivá bitka“ může být ve výsledku bezpečnější, než plánovaná a zákeřná agresivita. NHLPA poukazuje na „bitky“ jako na úpustný ventil emocí se schopností „vyčistit“ hřiště od negativních emocí. Je potřeba si uvědomit syrovost hokeje. Vše, včetně agresivity je reálné. Nic není hrané, jako například ve wrestlingu⁴⁹. V basketbalu považovaném občas rovněž za zákeřný sport se „opravdová bitka“ odehrává na úrovni nadávek a vrážení do sebe. Hráči v jiných ligách se příliš bojí trestu za rvačku. Hokej je v tomto jiný. Kromě důvodu, že rvačky prodávají lístky, jde o hlubší význam. Jde o odpovědnost hokejistů za své činy. Měli by umět přijmout trest v podobě například rány pěstí. To je také jeden z důvodů, proč hokejisté nemají přímou ochranu obličeje. Na ledě je stále přítomný určitý strach. Strach, že kdykoli může přijít rána pěstí nebo rvačka. Hráči toto akceptují a nechtějí se schovávat za plexisklo či ochrannou mřížku své helmy. Násilí samozřejmě musí být kontrolované. V NHL existuje řada racionálních důvodů, proč „bitky“ existují a proč se hráči při hokeji perou. Ryzí „bitkaři“, kteří hráli v NHL do roku 2005, už sice většinou vymizeli, ale pozice tvrdého muže v týmu stále existuje. V roce 2005 byly zavedeny platové stropy na vyplácení hráčů. Manažeři si tak nemohli dovolit mít v týmu čisto-krevné „bitkaře“. Neměli na ně peníze. Současní provokatéři a tvrdí hokejisté musí umět hrát i technicky. V dnešní době se cení všestrannost. Poslání „bitkaře“ na ledě je především chránit hvězdné hráče svého týmu a dělat jim prostor, aby se mohli naplno prosadit. Techničtí hráči se špičkovou technikou hry jsou většinou menšího vzrůstu a potřebují prostor pro dávání gólů a efektivní hru. Špičkový hráč nesmí pociťovat přílišný strach. Měl by být schopen jít do zakončení. O to se postarají „bitkaři“, kteří „čistí“ led od provokatérů soupeře. Některé týmy by bez této strategie nebyly schopné uspět. Měly by velký počet technicky nadaných hráčů, a v případě absence tvrdých vysokých ochránců by se úspěch nedostavil. „Bitkaři“ zároveň vytvořili prostor i pro sebe. Všudypřítomný žádoucí strach působí jako pátý rozhodčí na ledě a umožňuje alespoň urči-

---

⁴⁹ Velice populární zábava na americkém kontinentu. Jde o představení na pomezí divadla a sportu. Dva protivníci bojují v ringu s velkou porcí násilí. Zranění jsou pouze fingovaná.

tým způsobem plynulou hru. Další stěžejní důvody existence agrese a násilí v NHL jsou následující.

6.1 Pomsta

Pomsta je jeden z hlavních důvodů „bitek“ na ledě. Jde spíše o psychologický důvod, který se zpravidla váže na nějakou starší událost. Může jít o odvetu za zákrok ve stejném zápase nebo se hráč mstí za nekalý zákrok z předešlého zápasu. Důvod msty je v hokeji silně zakořeněn. Hráči většinou na staré zákroky nezapomínají, dokážou si počkat velmi dlouho. Po zavedení pravidla o vyvolání „bitky“ už není tak jednoduché oplácet dávné křivdy. Hráči akt pomsty musí více plánovat. Zpravidla si počkají na moment, kdy jejich tým vede dostatečným náskokem. „Splacením“ msty většinou vzájemná nevraživost končí a hráči se soustředí buď na hru, nebo na další spor. Zkrátka i důvod pomsty má svá pravidla, která všichni na ledě znají, přestože nejsou nikde sepsaná. Jsou to nepsaná pravidla systému „bitek“ v NHL.

6.2 Otočení vývoje zápasu

V tomto případě se jedná o zcela racionální důvod, dostat svůj tým do vítězné tendence a otočit vývoj zápasu. Vyhraná rvačka může být pro tým obrovskou psychickou vzpruhou a skutečně může dojít k výraznému zvratu v průběhu zápasu. Na tento důvod jsou silně napojeni rovněž diváci. Skandováním dávají najevo svoji podporu týmu. Psychická převaha na ledě je velmi důležitý aspekt. Důležitý bod je rvačku *vyhrát* a povzbudit tak mužstvo. Prohraný souboj totiž působí přesně opačným dojmem a mužstvo naopak velmi zasáhne. Následuje ještě větší letargie, než byla před rvačkou. Zápas v NHL jsou jednou velkou show a nezřídka se stává, že hráč začne diváky burcovat například máváním rukou. Začne jakoby „tancovat“ a ještě více psychicky nalomí soupeře. K tomuto „divadlu“ se občas přidá i obsluha haly. Organizátoři pustí nějakou rytmickou skladbu „hodící se“ ke rvačce. V tu chvíli je show dokonána. Zapojení diváků je ohromně důležité. Okolo „bitek“ v NHL se tvoří celé fankluby, jejichž členové chodí na hokej jen kvůli rvačkám. V NHL jsou rvačky doslova kultem.

6.3 Nahnání strachu

Takticko-psychologický důvod silně ovlivňující přemýšlení hráčů. Na někoho může působit velmi silně a v tu chvíli se ze strachu stává účinný prostředkem, jak vyhrát zápas. Strach lze nahnat mnoha způsoby. Od verbálních výhružek, přes pouhou

přítomnost „bijce“ na ledě, až po skutečné napadení. V týmech NHL působí řada provokatérů, kteří neustále slovně častují hráče soupeřícího týmu. Hlavním úkolem je dostat do podvědomí protihráče negativní představu. Vyvolat u něj pocit strachu, pocit možné prohry. Někdy jsou výhružky adresovány celému týmu a jsou tedy pronášeny nahlas, směrem ke všem. Fyzické zastrašování se pro změnu skládá z různých skrytých zákeřností. Pošťuchování, dloubání a sekání je na ledě velmi časté. Vytrvalost a stálost provokatérů může často změnit chování protihráče.

6.4 Doručení vzkazu

Další důvod je „doručení zprávy“ soupeřícímu družstvu. Děje se tak dvěma způsoby. Buď rvačku rozpoutá jednotlivec, nebo celý tým. V případě jednotlivce, kdy tým citelně prohrává, trenér pošle na led provokatéra a doručí tím „vzkaz“: „příští zápas neprohrajeme tak lehce.“ Je to v podstatě výhružka do dalšího zápasu. V druhém případě, tým opět prohrává a rvačku rozpoutá hromadně. „Vzkaz“ v této situaci pro soupeře zní: velmi podobně. Oba týmy a jejich členové tato nepsaná pravidla dobře znají. Takový „vzkaz“ dokáže labilnější týmy vyvézt z rovnováhy, i když jsou na tom technicky lépe. Tento druh „bitek“ se často objevuje v době před play-off, kdy týmy mají určený rozpis utkání a vědí, že spolu budou hrát zanedlouho znovu. Jiný případ, kdy může nastat tento druh rvačky, je dlouhodobá série proher jednoho týmu. Mužstvo vyše jasný signál o konci soupeřova vítězného tažení. Takto velká týmová rvačka má mnohdy několik po sobě jdoucích příčin. Jsou to třeba opakované prohry či nesportovní chování soupeře. Tento typ hromadných „bitek“ ovšem v dnešní době není už častý. Vedení ligy se je snaží vymýtit. Není rovněž povoleno vyjetí celého týmu ze střídačky na led a zapojení se do rvačky. Pokud se tedy strhne „bitka“ tohoto typu, většinou jsou do ní zapojeni jen hráči na ledě.

6.5 Vyprovokování soupeře k oplácení

Tento důvod nastává v případě provokace špičkového hráče tím podprůměrným. Chce ho vyřadit ze hry a získat pro svůj tým výhodu. Provokatér chce, aby protihráč dostal trest za oplácení. Poté co bylo v roce 1992 zavedeno pravidlo o vyvolání rvačky, je velmi těžké beztrestně vyprovokovat hráče a vyvolat „bitku“. Technicky vyspělí hráči rovněž velmi málo faulují, je obtížné je dostat na trestnou lavici. Pokud se zručný hráč přece jen nechá vyprovokovat, jsou potrestáni oba hráči. Soupeř ovšem přišel na patnáct

minut o velmi dobrého hráče. Naopak tým provokatéra přišel jen o podprůměrného hokejistu.

6.6 Varování protihráče

U tohoto důvodu je opět stěžejní psychologický faktor strachu. Jde o varování protihráče, že v případě jeho nečisté hry bude následovat násilí. Někdy stačí pouhá přítomnost vysokých a tvrdých hráčů na hřišti. Soupeřící tým to vnímá jako varování. Na konci devadesátých let, trenér jednoho ze zakladatelských týmů Detroitu Red Wings, nasazoval v každé své formaci⁵⁰ jednoho tvrdého „bitkaře“. Šlo o jasný signál soupeři: „při hře jakékoli formace, je reálná šance rvačky, dávejte si proto pozor.“

6.7 Strach ze ztráty zaměstnání

Strach ze ztráty zaměstnání je velmi racionálním důvodem. Svoji pozici nemá nikdo zaručenou. Po místu v týmu zámořské ligy touží velká spousta talentovaných hráčů. Mladý tvrdý hráč dostane šanci jako „bitkař“, musí však předvést svoje schopnosti. Snaží se ukázat svojí sílu, agresivitu a nebojácnost. Dokáže tím trenérovi, že se umí prát a že kromě silových schopností má také určité dovednosti hráče. Nepsaný Kodex pamatuje i na zranění hokejisty a jeho návrat na led. Vyléčený hráč si chce vydobýt svojí pozici rychle zpět, proto se účastní tvrdých střetnutí, provokací a „bitek“. Hráč, který se bojí dalšího zranění, je neprůbojný a bojácný brzy ztratí v týmu své místo. Je nahrazen jiným, tvrdším hráčem. Tím ztratí příjem a životní šanci.

6.8 Ochrana hvězdných hráčů

Jedná se o jeden z hlavních důvodů proč „bitky“ vůbec existují. Několikrát již bylo zmíněno, že technicky vybavení hráči potřebují prostor k prosazení a střelení branky. Jeden příklad za všechny. V 80. letech byl na vrcholu tým Edmonton Oilers. Hlavní hvězda týmu velmi známý hokejista Wayne Gretzky. Na hokejové poměry byl menšího vzrůstu (asi 180 cm) a vážil přibližně 80 kg. Na Národní hokejovou ligu jsou to podprůměrné hodnoty. Pro technicky vybaveného hráče je však pohyblivost klíčová. Stal se bohužel terčem napadání mnoha hráčů soupeřových týmů. Se svojí tělesnou konstitucí se mohl jen těžko bránit. Management klubu se tedy rozhodl najmout Martyho McSorleyho, jako jeho ochránce. Kdykoli chtěl někdo Gretzkymu ublížit, zasáhl. Díky svému

---

⁵⁰ Aktuální skladba hráčů na ledě v jednom týmu (viz slovníček pojmů).

ochránci se mohl Gretzky věnovat hlavně hře a družstvo Edmontonu vybojovalo čtyři tituly Stanley Cupu.

Docházelo i k odmítnutí výzvy k „bitce“. Hokejisté nechtěli být vyloučeni, nechtěli působit svému trenérovi potíže v podobě vymyšlení strategie hry v oslabení. Někteří hráči také měli svůj rytmus pobytu na ledě. Hráli každé třetí střídání a jakékoli narušení tohoto rytmu pochopitelně rozhodilo celý tým. Hledání nových alternativ nepřinášelo nic dobrého. Vyzyvatel se tedy musel zaměřit na jiného, tolik nevytíženého hráče nebo se rvačka nakonec vůbec nekonala. Všechny reakce na ledě jsou do určité míry spontánní a okamžité. Výše popsany postup byl většinou dodržován, občas se též vyskytla nějaká „neočekávaná“ událost.

6.9 Nastolení pořádku

Tyto příčiny se objevují příchodem nového hráče – „bitkaře“ do týmu. Nově přichází fyzicky vybavený hráč se snaží upozornit ostatní týmy na svůj příchod. Každý nový rváč se snaží co nejrychleji vybudovat svoji pozici, pověst, své jméno. Prosazuje se vyzýváním na souboj těch nejsilnějších a nejobávanějších protivníků ze soupeřova týmu. Podmínkou je pro něj ovšem *vítězná* rvačka. Pokud vyhraje, zaujme svoji pozici tvrdého hráče do budoucna. Prohra pro něj naopak znamená potupu. Nováčci často na šanci ukázat své umění čekají velmi dlouho. Pokud šance přijde, je žádoucí co nejlépe ji využít.

6.10 Osobní důvody rvaček

Poslední a velmi důležité příčiny rvaček v NHL lze hledat v osobní rovině. Jde o důvody zákeřné, protože jsou dlouhodobě plánované. Jejich cílem je zranit a poškodit soupeře. Osobní spory se mohou táhnout velmi dlouhou dobu. Pokud osobní spor není tajemstvím pro tým nebo trenéra, může hráč dostat v určité chvíli „povolení“ vyřídít si svůj spor na ledě a zbavit se tak negativních emocí. Spory osobního rázu mohou mít i celé týmy. Stává se to v případech, kdy jeden tým je dlouhodobě výkonnější. Frustrace v prohrávajícím týmu se postupně stupňuje až k opravdové nenávisti. Spor mezi týmy se odehrál v sezoně 1981 mezi Minnesotou North Star (již neexistující tým NHL) a Bostonem Bruins v aréně Bruins Boston Garden. Ze strany Bostonu docházelo po celou sezonu k ponižování hráčů Minnesoty. Jejich frustrace přerostla určitou mez. Hokejisté Minnesoty se semkli a spor skončil pěstním soubojem, vítězným pro Minnesotu. Psy-

chologickou dohrou tohoto střetnutí byla morální vzpruha Minnesoty, která vedla k vítězství v prvním kole play-off a vyřazení obávaných hráčů Bruins.

7. Pravidla a etiketa rvaček v NHL

Žádní oficiální pravidla rvaček nebyla nikde zaznamenána. „Bitky“ jsou v NHL sice tolerovanou záležitostí, procesně mají však podobu *nepsaného* kodexu. Funkcionáři a především hráči hovoří o Kodexu cti⁵¹. Je to soubor nepsaných pravidel mající pevné historické základy. Všichni hráči je znají a respektují. Kodex není závazný soubor pravidel, proto se o něm příliš nemluví v médiích ani mezi trenéry a hráči. Hokejisté ho mají zakořeněný v sobě a hrají podle něj. Učí se ho již v juniorských soutěžích, které jsou v podstatě předstupněm slavné NHL. Zdání, že „bitky“ v NHL jsou jen nekontrolované násilí, není správné. Hráči tak musí ve většině případů mít „povolení“ od trenéra se poprat. Málokterý trenér je nakloněn „bitce“, při které budou jeho hráči potrestáni vyloučením ze hry. Většina trenérů jsou bývalí hráči, znají Kodex velmi dobře a užívají ho stejně jako ostatní členové týmu. Následující výčet nepsaných pravidel týkajících se „bitek“ je už po dlouhou dobu vyvinutý a stálý. Obsahuje v podstatě procesní pravidla typu „jak se chovat při „bitce“ na ledě“.

7.1 Zahájení rvačky

Samotné zahájení vyplývá ze situace. Může dojít ke dvěma scénářům: spontánní „bitka“, kdy je hráč v podstatě napaden; a plánovaná „bitka“, kdy se hráči na rvačce vlastně domluví. Druhý případ je mnohem častější. Zákeřné napadení je zcela výjimečné. Hráči zpravidla po nějakou dobu krouží kolem sebe a pošťuchují se. Poté stačí třeba jen otázka „Chceš jít?“, případně mnohem urážlivější „Chceš jít, chlapečku?“⁵². Při narušeném emocionálním stavu hráče může být spouštěcím faktorem pouhý pohled do očí nebo letmý oční kontakt. Někdy se naopak hráčům do „bitky“ nechce. Celý proces předcházející „bitce“ pak vypadá jako přemlouvání. Aktéři se o sebe musí otřít, případně lehce ze zadu krosčkovat⁵³ a dodat něco ve smyslu „Tak musíme jít!“ nebo „Je čas jít na to“. Neverbální pobídky jsou také velmi časté. Jedná stará, velmi účinná metoda je tzv. „opláchnutí obličeje“. Jde o sáhnutí otevřenou rukavicí přímo do obličeje protivníka a přejetí rukavicí od shora dolů. V NHL je toto gesto vnímáno jako projev obrovské neucty. Téměř okamžitě vede k násilnému rozuzlení. Častá jsou i různá mrkání a pobídky hlavou. Hráči všechny tyto náznaky myslí vážně. Nedochází proto k žádným

---

⁵¹ Nepsaná pravidla, dle kterých se řídí veškeré bitky v NHL (viz slovníček pojmů).

⁵² Fráze, která se objevila ve filmu *Youngblood*. Zdomácněla i v NHL. Hráči ji používají k podkopání cti protivníka a k provokaci.

⁵³ Jeden z nedovolených zákroků hokejkou (viz slovníček pojmů).

pobídkám jen „na oko“. Pokud k nějaké provokaci dojde, hráči se skutečně *chtějí* poprat. Čest hraje velikou roli. Jestliže druhá strana nabídku boje přijme, znamená to zahájení „bitky“. Hráči zahodí rukavice, odhodí hokejky a pěstní boj začíná. Strategie každého „bitkaře“ je odlišná, ale jedno mají společné – touhu vyhrát. Dochází i k situacím, že hráč si v rámci vylepšování strategie boje najímá osobního trenéra, s cílem naučit se lépe prát. Tito trenéři jsou většinou bývalí profesionální boxeři. Mají s bojem muže proti muži velké zkušenosti. Řada hráčů je vítězstvími v „bitkách“ zcela posedlá. K získání převahy dokonce studují své soky na videu. Chtějí poznat jejich strategii, postup boje a jejich pohyby a slabiny. Zajímá je i iniciativa soupeře v pěstním souboji. Příprava na „bitku“ je velice důležitá. Souboj není tak tvrdý jako ve skutečném boxu. Důležitou roli hrají také brusle, které absorbují nemalou porci energie úderů. Stěžejní jsou i další faktory: váha, výška, užívání pravé či levé ruky. Přesto je potřeba na rvačky trénovat a připravovat se. V opačném případě by prohra následovala velmi rychle.

7.2 S kým se perou hráči v NHL?

Procesní pravidlo etikety NHL hovoří jasně: „bitkař“ proti „bitkaři“. Pravidlo se zakládá na praktických důvodech. Velký 120 kg borec přepere malého, méně fyzicky vybaveného hráče velmi rychle. K žádné pořádné rvačce pak nedojde. Existují i výjimky, kdy se tento bod etikety, nedodrží. Dojde-li k napadení brankáře provokatérem nebo k dlouhodobému pošťuchování hvězdy soupeřova týmu, nezáleží na tom, zda provokatér je „bitkař“ nebo není. K „bitce“ dojde.

Něco jiného je verbální agresivita. Velcí a statní hráči vyhrožují a nadávají menším a lehčím velmi často. Tento styl verbálních nádivků se dá označit za způsob komunikace na ledě mezi hokejisty. Jestliže však dojde na rvačku, podle nepsaného pravidla se spolu perou jen stejné váhové kategorie.

7.3 Odmítnutí rvačky

U tohoto nepsaného pravidla hrají velmi důležitou roli zranění. Hráči NHL se s nimi potýkají prakticky neustále. Ne vždy se jedná o závažná zranění. Hokejisté mají velmi často něco naraženého, pohmožděného či jinak kontaktně zraněného. Nejčastější zranění u „bitkařů“, je poranění kloubů na ruce, polámané kosti na prstech rukou, hematomy v obličejí. Jejich tělo často trpí únavou a bolestí. Nepsaný Kodex pamatuje i na tento stav. Dovoluje hráči říci *ne* na nabídku rvačky. Odmítnutí se musí zakládat na relevantním důvodu. Nejčastěji se jedná právě o zranění. Sdělení příčiny odmítnutí rvačky

musí být jasné a pochopitelné. Vyzyvatel pak nabídku „bitky“ stáhne. Nejedná se však o zbabělost. Zhoršení zranění způsobené „bitkou“ může vést k absenci na dlouhou dobu. Tým by daného hráče postrádal a bylo by to kontraproduktivní.

Další faktor, který může hrát roli v neuskutečněné rvačce je únava. Občas se v NHL stává, že unavení „bitkaři“ jsou posláni na led s cílem poprat se. Únava a vysílení jim v tom brání, proto jen provokují a přetahují se, aniž by zahájili pěstní boj. V odpověď na roztržku rozhodčí přeruší hru, nikdo ovšem není potrestán. Nešlo o vyvolání rvačky, ale jen roztržku. Hra se přeruší, týmu to umožní načerpat nové síly a vymyslet novou taktiku. Jedná se o lehkou agresivitu, ze které nakonec rvačka nevzejde. Efekty má ale podobné. Může pomoci týmu, který chtěl rvačku vyvolat a zvrátit nepříznivý vývoj zápasu. Na průběh hry mají vliv všechny zdánlivé maličkosti, včetně různých přerušování apod.

7.4 Možnost odvety

Bod, který částečně navazuje na možnost odmítnout rvačku. Pro „bitkaře“ je akt samotné rvačky vysoce prestižní. Spojují si ho se ctí. Protože jim ovšem zranění často znemožní se utkat, dohodnou se na odkladu rvačky na příští zápas.

Další případ „bitky“ konané v budoucnu je klasická odvěta. Příklad: mladý hráč vyprovokuje zkušeného etablovaného veterána, z důvodu „nastolení pořádku“. Ve rvačce prohraje a svému týmu uškodí. Je to situace, kdy může svého přemohitele ještě na ledě požádat o odvetu. Soupeř většinou nemá důvod nepřijmout. Právě vyhrál rvačku, proč se nepustit do „bitky“ i příští zápas. Tuto taktiku volí zejména mladí hráči, kteří se cítí silní a chtějí být prospěšní pro svůj tým. V případě prvotního neúspěchu se ze všech sil snaží domluvit odvetu, na kterou se lépe připraví.

7.5 Zákaz rvaček na konci střídání

Nepsané pravidlo, které pomáhá unaveným hráčům ke klidu a regeneraci sil na střídačce. Dle Kodexu je napadení nebo vyprovokování dlouhohrajícího a unaveného hráče zakázáno. Jedná se o momenty na konci střídání, kdy už hráči potřebují chvilkový odpočinek. Vyprovokování unaveného hráče je považováno za nečestné. Většina hráčů se tímto pravidlem striktně řídí. Valná část „bitek“ se odehrává přímo po vhození kotouče. Protagonisté jsou čerství a mají plno sil na hru i na případnou „bitku“. Bohužel malé procento hráčů toto pravidlo ignoruje. Jejich přání zvítězit ve rvačce je silnější než odpovědnost ke Kodexu. Provokaci k výzvě unaveného hráče si ostatní pamatují. Ne-

čestné chování mu ve výsledku uškodí, a to mezi hráči i trenéry. Za takové jednání může trenér napadeného hráče poslat v další části zápasu svého borce k odvetě.

7.6 Pravidla „férové“ rvačky

Kodex „bitek“ v NHL je velmi rozvinutý v oblasti pravidel „fair play“. Paradoxně jde především o bezpečí hráčů. Hráč by měl „bitce“ čelit se všemi jejími následky. Útěk před odpovědností poprat se nebo útěk na střídačku není zvykem. Toto jednání je považováno za vysoce neférové. Velmi důležitá jsou vlastní nepsaná pravidla „procesu rvačky“. Zakázané jsou různé nečisté údery do slabin či zezadu. Negativní jsou všechny druhy kousání, píchání, tahání za vlasy nebo za kůži. Nasazování přilby do čela za účelem ochrany obličeje je další negativní aspekt. Pro soupeře je úder do helmy bolestivý, může pohmoždit klouby na ruce. Na přetažení dresu přes hlavu je rovněž nahlíženo s opovržením. Byly dokonce zavedeny technické prvky na dresech znesnadňující přetažení dresu přes hlavu. Jde o tzv. *Tie-down straps* neboli slangově *fight-straps*⁵⁴. Jedná se o kšandy nebo pásky, kterými je dres připevněn ke spodní části výstroje. Tomuto pravidlu vázanému na výstroj, se někdy také říká *pravidlo Rob Ray*. Název vznikl podle jména hráče, jež si vždy sundal dres a soupeř či rozhodčí ho neměli za co chytit.

K férové rvačce také neodmyslitelně patří úcta k rozhodčím. Nadávání rozhodčím, hrubé zacházení a napadání je zakázáno. Arbitři, hlavně čároví, mají mimo jiné svoji úlohu v chránění hráčů v průběhu „bitek“. Rozhodčí většinou rvačku pouze sledují. Zasáhnou podle situace. Nejčastěji zalehnutím „bijců“ na zemi, čímž zabrání dalšímu pokračování „bitky“ a případnému zranění. V situaci pádu rvače na zem sudí „bitku“ rezolutně ukončí. Zásah rozhodčích je většinou improvizovaný. Hlavním cílem je zabránit vážným zraněním. Čároví sudí jsou vystaveni také velkému nebezpečí. V klubku na zemi zmítajících se těl mohou velmi snadno přijít k úrazu. I oni dobře znají nepsaná pravidla rvaček a umí se jimi řídit. Nemohou dopustit, aby se tento fenomén vymkl kontrole.

7.7 Jak ukončit rvačku

Nepřehlédnutelný aspekt rvaček je též umění ukončit jí neboli „odejít ze scény“. Důležité je opustit hřiště se vztyčenou hlavou v případě prohry. Přehnané oslavy v případě výhry rovněž nejsou na místě. Pohrdání soupeřem není vhodné. Rvačka, ať už dopadne jakkoli se oceňuje potleskem. Ocenění si zaslouží vítěz i poražený. Jeden z cílů je

⁵⁴ Anglický výraz pro šle, které drží dres hráče na svém místě (viz slovníček pojmů).

vzpružit tým a nastartovat fanoušky. Není dobré provádět velká gesta, neboť i fanoušci si pamatují. Žádoucí je spíše pokora a respekt k soupeři a k týmu. Odchod z rvačky provází také jeden rituál. Spoluhráči klepají hokejkami na vnitřní část mantinelu. Je to důkaz uznání. Poražený hráč šel do rvačky za svůj tým, který ho i v případě neúspěchu ocení.

7.8 Zvláštní případy Kodexu

První zvláštní situace, na kterou kodex pamatuje je vzájemná *rivalita* soupeřících mužstev. V tomto případě je myšlena historická rivalita, která pochází většinou s podobné geografické polohy měst jako sídel jednotlivých týmů. Největší nevraživost panuje mezi zakládajícími týmy NHL. Vzájemné soupeření se samozřejmě přenáší i na fanoušky. Tyto speciální zápasy jsou srovnatelné s derby, kdy spolu soupeří týmy ze stejného města. Mediální role je v těchto zvláštních utkáních důležitá. Média znají tato odvěká soupeření a v souladu s tím přispívají k atmosféře střetnutí.

Jedna z největších rivalit napříč celou NHL panuje mezi týmy z Toronta a Montrealu. Nejenže to jsou blízká města, patřící k původním zakladatelům NHL, ale jedná se i o zcela kulturně odlišné provincie Kanady. Do rivality se přidávají kulturní a politické odlišnosti. Střetává se striktně anglicky mluvící provincie Ontario, v níž se žije americkým způsobem života s převážně francouzsky mluvící provincií Québec, kde lidé žijí evropským způsobem. Obě provincie jsou velmi rozdílné též v architektuře a urbanismu. Zatímco v Ontariu a jeho hlavním městě Torontu jsou rozšířené skleněné a ocelové mrakodrapy, styl provincie Québec je postavený na evropské architektuře.

Další velmi hluboce zakořeněná rivalita je mezi týmy Detroit Red Wings a Chicago Blackhawks pramenící z geografické polohy. Soupeřící města jsou od sebe vzdálená pouhých 300 km vzdušnou čarou. To je na poměry Spojených států poměrně blízko. Rivalita a s ní spojená mediální horečka je i mezi týmy z Pensylvánie, Pittsburghem a Filadelfií. Občas se naopak, že vzniklá rivalita z výše uvedených důvodů časem vymizí. Toto se stalo například v roce 1993 mezi Chicagem a Minnesotou North Star. Důvodem bylo přestěhování týmu z Minnesoty do Dallasu.

Druhý speciální případ nepsaného Kodexu zohledňuje zápasy ve vyřazovacích soubojích, tedy v play-off. Někdy se play-off považuje za zcela jinou ligu či dokonce za jinou sezónu. A skutečně, hra v play-off se od hry v základní části velmi liší. Je mnohem opatrnější, ale zároveň urputnější a tvrdší. Hráči v play-off jsou schopni snášet

mnohem více bolesti a tvrdší hry než v základní části. Play-off má téměř spirituální efekty na hru a na chod celého týmu. Zranění jsou považována za známky cti a za symboly soudržnosti s týmem. Rovněž vizuální vzezření hráčů je odlišné. Hokejisté si v průběhu play-off neholí vousy. Je to důkaz celkového pohlčení hokejem. Nepsaná pravidla rvaček jsou ovšem v play-off odlišná. Násilí a agrese eskalující až v „bitku“ se totiž v play-off téměř nevyskytují. Nikdo nechce oslabit svůj tým ve stěžejní části sezóny. Následky oslabení mohou být fatální. V play-off vítězí disciplína nad násilím. Hraje se sice tvrději a urputněji, ale na pěstní souboje nedojde. Existují samozřejmě výjimky. Na „bitku“ může tým vyzvat svého soupeře v případě série hrané na čtyři vítězné zápasy, kdy v prvním zápase tým vysoko prohrává. Blížící se finále nutí hráče a trenéry zdráhat se jakýchkoli výtržností. Velcí a netechničtí hráči, kteří v základní části pravidelně nastupovali na led s cílem vyvolat násilí, se v play-off téměř vůbec nedostanou na soupisku utkání. Tím vzniká problém pro technické hráče. Ti zůstanou napospas sami sobě a musí si prostor na ledě vytvořit a ubránit sami. V dnešní době už na ledě nenajdeme mnoho ryzích „bitkařů“, jako v 80. letech. „Bitkaři“ se dnes snaží zapracovat na univerzálnosti a technice, s cílem dostat se v play-off do sestavy a být svému týmu oporou.

Na závěr kapitoly jedno rčení, které dokládá rozdílnost play-off od základní části: „*In playoffs will beats skill.*“, tedy přeloženo: „*Ve vyřazovací části vůle poráží zručnost*“.

8. Dopady násilí v NHL na hru a hráče

Přemíra agresivity a násilí celkově hokeji škodí. Statistiky vítězů NHL hovoří ve prospěch týmů, jejichž hráči nevyvolávají „bitky“. Od vzniku statistiky o rvačkách v sezóně 1979/80 bylo zaznamenáno deset vítězství v základní části a jedenáct triumfů v play-off u nejméně hrajících týmů. Naopak byla zaznamenána pouze dvě vítězství v obou částech sezóny u nejvíce agresivních týmů. Tým, který vyhraje základní část, končí průměrně na dvacátém prvním místě ve statistice o nejméně agresivněji hrající tým. Velmi podobné statistiky jsou v play-off. Zde v průměru vítězný tým končí na dvacátém místě v počtu vyvolaných rvaček. Velmi vzácně vyhraje play-off či základní část mužstvo stávající svoji taktiku na rvačkách a agresivitě. Tento ojedinělý úspěch zaznamenal v roce 1980 tým Filadelfie a v roce 1991 družstvo Chicaga. Další ze statistik poukazuje na vztah vyhrané rvačky a celkového pořadí. Podle ní vyhrát rvačku na ledě znamená získat 1/80 celkového pořadí. Rvačky a agresivita také zvyšují počet vstřelených branek. Zvýšení je ovšem patrné u obou týmů. Ve výsledku „bitky“ nevedou k výhře jednoho z týmů. V dlouhodobém průměru každá 10. – 11. rvačka „vyprodukuje“ gól. Po rvačce se většinou „pročistí“ a zrychlí hra. V průběhu trestu je navíc méně hráčů na ledě, proto mají techničtí hráči víc prostoru a mohou snáz zakončit⁵⁵.

Z výše uvedených statistiky vyplývá negativní dopad rvaček na hru. V souladu s tímto trendem ubývá v NHL počet rvaček. Jen v roce 2012 klesl o 25 procent. V absolutních číslech to byl pokles z 697 na 519 v prvních polovinách jednotlivých sezón⁵⁶. Trend posledních let je snižovat počet klasických rvaček a nahrazovat je univerzálnějšími typy hráčů. Benefity z vyvolání rvačky jsou v dnešní době spíše minoritní a mnohem lépe a elegantněji lze dosáhnout výhody na ledě technickou hrou. Výsledný, čistě herní efekt rvaček na utkání je proto zanedbatelný. Ještě jedna statistika na závěr: společnost PowerScout Hockey publikovala údaje o počtu násilností zaručujících výhru v zápase - k vítězství jednoho či druhého týmu je zapotřebí 30-60 rvaček v jednom zápase⁵⁷.

---

⁵⁵ *Numbers Indicate That Skill Usually Packs a Bigger Punch Than Fists* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.nytimes.com/2012/01/22/sports/hockey/flying-fists-dont-add-up-to-victories.html?_r=0>.

⁵⁶ *NHL fighting down 25% this season* [online]. Dostupný z WWW: <<http://usatoday30.usatoday.com/sports/hockey/nhl/story/2012-01-11/nhl-fighting-on-decline/52509892/1>>.

⁵⁷ *Interview with Marc Appleby of PowerScout Hockey on 630AM Radio* [online]. Dostupný z WWW: <<https://www.youtube.com/watch?v=mwOQ207o2r0>>.

Počty „bitek“ se v zápasech počítají na jednotky. Zápas bez rvačky více pravděpodobný. Pěštní souboje mají tak spíše efekt neherní. Dokážou vzpružit mužstvo i fanoušky. Dnešní hra je již velmi pokročilá a sofistikovaná a není v ní místo pro agresivní chování, jako způsob primitivního vedení boje. Je možné, že v budoucnu „bitky“ z NHL zcela vymizí. Stane se tak navzdory absenci opatření na odstranění násilí z Kanadsko-americké ligy. Vymizí samovolně a přirozeně. Efekty na hru a mužstvo budou tak malé, proto týmy nebudou organizovat násilí a zahrnovat ho do svých strategií.

8.1 Zranění v NHL

Jeden z nejméně výrazných dopadů agresivity a rvaček v NHL na hráče jsou zranění. Zranění v „bitkách“ nejsou v porovnání se zraněními v průběhu hry vážná. Mnohem větší a vážnější zranění plynou ze hry samotné, z tvrdých nárazů na mantinel nebo z nechtěných zákroků. Důvod tohoto faktu má fyzikální opodstatnění. Na ledě není možné vyvinout výraznou sílu na úder pěstí či jinou částí těla. Důvodem jsou brusle a led. Na ledě vzniká menší tření než na zemi. Hráč se nemá v podstatě za co zapřít k vyvinutí ničujícího úderu⁵⁸. Brusle dokážou ránu zmírnit. Působí jako pružiny, na kterých hokejista stojí a náraz pěstí je méně účinný než v případě rvačky na zemi. Podle Milzana⁵⁹ dokonce „bitky“ snižují počet vážných zranění na ledu. V určitých chvílích nedochází k tvrdým a nebezpečným střetům u mantinelu či sekání hokejkou. Hráči se raději poperou, tím dochází k mírnějším zraněním. Další faktor, který ovlivňuje zranění hráčů je rychlost. Při samotné hře je dosahováno výrazně vyšších rychlostí při bruslení než při rvačce, kdy je rychlost nulová. Se stoupající rychlostí samozřejmě vzrůstá hybnost, tím po nárazu na mantinel vzrůstá uvolněná kinetická energie. Ta poté působí na tělo a orgány hokejisty a deformuje je. Je tedy jasné, že náraz ve velké rychlosti do mantinelu či brány je mnohem více devastující než pěštní souboj dvou hokejistů. Rovněž srážka dvou hokejistů, při přibližně stejné rychlosti, má srovnatelné účinky jako náraz jednoho do mantinelu. Pravděpodobnost vážných následků při „bitce“ je cca 0,4 procenta. Naopak při herních situacích je to už téměř pět procent. To je třináctkrát větší pravděpodobnost vážnějšího zranění. Ke zraněním při hře dále přispívá uzavřenost hřiště. Nastává velká pravděpodobnost střetu na ledě a nemožnost úniku do zámezí. Statisticky dochází k více

---

⁵⁸ *Hockey Fistfights Rarely Cause Injuries, Study Claims* [online]. Dostupný z WWW: <<http://consumer.healthday.com/fitness-information-14/ice-hockey-health-news-258/hockey-fistfights-rarely-cause-injuries-study-claims-657909.html>>.

⁵⁹ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, s. 67.

než tisícovce zranění v NHL za sezonu⁶⁰. Počty vycházejí z pouze nahlášených případů. Některá zranění zůstávají utajena. Hráči tím nechtějí ohrozit své účinkování v dalších zápasech.

Jiný trend přispívající ke zraněním, je postupný růst obyvatelstva. Výška populace se zvyšuje a s výškou samozřejmě roste váha. V 80. letech měl průměrný hokejista 179 cm a přibližně 80 kg. Dnes má průměrný hráč NHL 184 cm a 90 kg. Hra se také stává stále sofistikovanější a rychlejší. Hráči mají vysoce kvalitní přípravu a to jim umožňuje dosahovat vyšších rychlostí. Pokročilé je též vybavení. Ochranné pomůcky jsou na neporovnatelně vyšší úrovni, než dříve. Všechny tyto faktory dohromady zapříčiňují určitý počet zranění v NHL. Rváci jsou však v součtu ohroženi jak rychlou hrou, tak i střety z „bitek“. Zranění ze rvaček nejsou tak vážná, ale bývají chronického rázu. „Bitkaři“ mají strach především ze zranění rukou. Naražené a zhmožděné prsty či zápěstí jsou častým zraněním u agresivních hokejistů. Jsou dlouhodobá a často bolestivá. Běžná jsou zranění v obličeji, podlitiny, modřiny, vyražené zuby či natržená obočí od rány pěstí.

Hokejisté se musí potýkat i se závažnějšími zraněními. Nejčastější a velmi závažná poranění v NHL se týkají hlavy. Četnost úrazů mozku se navíc zvyšuje s úrovní soutěže⁶¹. V juniorských ligách nejsou zranění tak těžká a s úrovní soutěže se traumata stávají nebezpečnějšími. Je to pravděpodobně způsobeno větší silou a většími rychlostmi ve špičkových ligách. NHL je všeobecně považována za nejlepší ligu světa, riziko otřesu mozku je zde poměrně vysoké. Nejčastěji k těmto typům zranění dochází po střetu s jiným hráčem nebo mantinelem. Velmi vzácně po zásahu pukem⁶². Velmi závažným zraněním jsou především opakované chronické otřesy mozku. Tento typ traumatu může nastat právě ve rvačce. Ne přímo úderem od protihráče, ale pádem na led a úderem do hlavy. Bohužel „bitkaře“ toto zranění potkává a s přibývajícím množstvím otřesů je jejich mozek náchylnější k dalším traumatům. Takoví hráči pak trpí postkomočným syndromem⁶³. Jeho součástí jsou deprese a neschopnost se soustředit. Takto postižení hokejisté většinou končí svojí kariéru předčasně. Je to případ českého hokejisty a střelce vítězné branky ve finále hokejového turnaje na Olympijských hrách v Naganu, Petra Svobody.

---

⁶⁰ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, s. 67.

⁶¹ ŠULCOVÁ, Anna. *Úrazovost v ledním hokeji v rámci mužských profesionálních soutěží v České republice*. Diplomová práce, s. 46.

⁶² Cit. 61, tamtéž.

⁶³ Syndrom závažného poranění mozku, který nastává po opakovaných otřesech mozku (viz slovníček pojmů).

Ta nejhorší chronická zranění mohou vést i úmrtí hokejisty. Prvním známým případem smrti přímo spojeným se rvačkou na ledě byl incident hokejisty Dona Sandersona v Ontarijské lize. Hrál za tým Whitby Dunlops a v prosinci 2008 mu v průběhu rvačky se soupeřem spadla helma a on se následným pádem uhodil velmi silně do hlavy. Následky byly smrtelné a Sanderson zemřel o měsíc později v nemocnici. Jednalo se spíše o nešťastnou náhodu. Sanderson si nesundal helmu sám, ale jednoduše mu spadla⁶⁴. Událost vyvolala otázky, zda jsou helmy hokejistů ve skutečnosti účinné⁶⁵. Úmrtí, ke kterým možná přispěly násilnosti a agresivita na ledě jsou ovšem známé i z NHL. V prvním případě jde o „bitkaře“ Boba Properta, který zemřel 5. července 2010 na infarkt při plavení se svojí rodinou po jezeře⁶⁶. Byl ještě následně převezen do nemocnice, ale pokusy o jeho oživení byly neúspěšné⁶⁷. Bylo mu 45 let. Jeho pozůstalí následně poskytli jeho mozek Institutu sportovní legislativy pro vědecké účely. Důvod byl zkoumání důsledků zranění při hokeji. V únoru 2011 vědci z Bostonské university přišli s oznámením, že na mozku Properta objevili signifikantní důkazy po chronické encefalopatii⁶⁸. Téměř jistě toto poškození mozku mělo své kořeny v jeho nespočtu rvaček, které absolvoval během své hráčské kariéry. Podobný případ je úmrtí Dereka Boogaarda. Byl nalezen mrtvý v květnu 2011 ve svém bytě po tom, co zkonsumoval velké množství alkoholu a oxykodonu⁶⁹. Jeho mozek byl také odeslán výzkumníkům z Bostonské university⁷⁰ a závěr byl stejný jako u Properta – chronická traumatická encefalopatie. Tyto dva případy zavedly diskuzi na roli „bitkařů“ v týmu a na následky tvrdé a násilnické hry. I když příčiny smrti nebyly přímo způsobeny rvačkou na ledě, byla to dvě úmrtí brzy po sobě a řada lidí poukazovala na problémy, kterými si procházejí „bitkaři“. Mohou rezultovat v různé patologické projevy a následně skončit smrtí. Především se rojily otázky, zda hráčská asociace dělá vše potřebné k omezení vážných otřesů mozku, kterým byli hráči vystaveni. Řada „bitkařů“ ve skutečnosti není se svým

---

⁶⁴ *Senior Player Dies From Injury Sustained in On-Ice Fight* [online]. Dostupný z WWW: <<http://slapshot.blogs.nytimes.com/2009/01/02/senior-player-dies-from-injury-sustained-in-on-ice-fight/>>.

⁶⁵ *Hockey player's death prompts helmet questions* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.thespec.com/news-story/2088757-hockey-player-s-death-prompts-helmet-questions/>>.

⁶⁶ *Probert autopsy shows "no foul play"* [online]. Dostupný z WWW: <<http://prohockeytalk.nbcsports.com/2010/07/06/probert-autopsy-shows-no-foul-play/>>.

⁶⁷ *NHL's Bob Probert Dead at 45* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.foxnews.com/sports/2010/07/05/nhls-bob-probert-dead/?test=latestnews>>.

⁶⁸ *Hockey Brawler Paid Price, With Brain Trauma* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.nytimes.com/2011/03/03/sports/hockey/03fighter.html?_r=1&hp>.

⁶⁹ *Derek Boogaard death ruled accidental* [online]. Dostupný z WWW: <<http://sports.espn.go.com/new-york/nhl/news/story?id=6570143>>.

⁷⁰ *Boogaard's family will donate brain for concussion research* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.startribune.com/boogaard-s-family-will-donate-brain-for-concussion-research/121840164/>>.

údělem ztotožněna. Má problémy v sociální oblasti a také s alkoholovou závislostí. Konzumace alkoholu pramení především ze strachu soustavného, každodenního násilí na ledě. „Bitkaři“ zkrátka musí poslouchat pokyny vedení týmu a prát se ať se jim to líbí či nikoli⁷¹. Bohužel na obranu ligy a asociace vystoupil komisař NHL Gery Bettman s prohlášením, že smrt Dereka Boogaarda nemá přímou souvislost se zraněními hlavy, které si přivodil během hráčské kariéry. Nakonec vydal zprávu i Institut sportovní legislativy spolu s Bostonskou univerzitou, kde bylo doslova řečeno: „*Spojitosti s Boogaardovým poškozením mozku a jeho klinickými symptomy (především změny v chování a problémy s pamětí) v posledních dvou letech jsou nejasné. Například jeho klinické symptomy se objevovaly v době, kdy bojoval s drogovou závislostí. Chronická traumatická encefalopatie byla zjištěna i v ostatních případech zesnulých sportovců, jejichž příčinou smrti bylo předávkování nebo kteří měli problémy se závislostmi. Nedá se prokázat, zda drogová závislost byla zapříčiněna jeho poškozením mozku v podobě CTE⁷² nebo jde o dvě nesouvisející věci*“⁷³. Asociace NHL se v tomto případě brání a nechce přijmout jakoukoli zodpovědnost za smrt těchto bývalých „bitkařů“. Vědci jim tímto prohlášením dali za pravdu. Nadále se však nad zraněními v hokeji (ať už ze rvaček nebo ze hry) vedou diskuze.

8.1.1 Ochrana hlavy

Jedno z velmi důležitých a stěžejních rozhodnutí v ochraně hlavy bylo zavedeno již v roce 1979. Od této doby musel každý nový hráč nosit helmu. Pro toto pravidlo se vedení NHL rozhodlo pravděpodobně v roce 1968, kdy se Bill Masterton po střetu se dvěma protihráči udeřil hlavou o led. Upadl do komatu a velmi brzy zemřel⁷⁴. NHL tak začala více přemýšlet o bezpečnosti hráčů. Dříve hráč hrající v helmě byl považován za zbabělého. Tehdy šlo spíše o reputaci a image tvrdých mužů, než o ochranu hlavy. Ozývaly se také hlasy, že spolu se zavedením povinného nošení helem dojde ke zvýšení počtu úrazů. Dle tohoto názoru budou hráči chodit do větších střetů a nebudou mít respekt před zraněním. Naštěstí se tak nestalo. Památka na Billa Mastersona, jež se vlast-

---

⁷¹ *Derek Boogaard* [online]. Dostupné z WWW:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Derek_Boogaard#cite_note-MST_Brain-12>.

⁷² Chronická traumatická encefalopatie (viz slovníček pojmů).

⁷³ *Boston University Researchers Report NHL Player Derek Boogaard Had Evidence of Early Chronic Encephalopathy* [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.bumc.bu.edu/busm/2011/12/06/boston-university-researchers-report-nhl-player-derek-boogaard-had-evidence-of-early-chronic-encephalopathy/>>.

⁷⁴ *Bill Masterton* [online]. Dostupný z WWW:

<<http://www.eliteprospects.com/player.php?player=73607>>.

ně postaral o zavedení pravidla o povinném nošení helem, žije dále. Každý rok se uděluje na jeho počest cena, kterou dostane hráč nejlépe reprezentující výdrž, nasazení a sportovního ducha. Většinou připadne hráčům, vracejícím se po dlouhodobém zranění zpět do hry.

Další otázka spojená s ochranou hlavy byla debata nad zavedením plexi štítků. Povinnost nosit je sice neplatí pro všechny hráče, NHL jejich používání však velmi doporučuje. Vyrojily se ovšem stejné problémy jako v případě helem. Hráči, kteří začali nosit plexi štítek přes obličej, byli považováni za „slabochy“ a ne skutečné hokejisty. V roce 1995 nosilo plexi štítek pouze 23,8 procent hráčů, v roce 2005 to bylo již 38 procent. Velký krok směrem k bezpečnosti nastal v roce 2013, kdy vedení NHL a NHLPA zavedla povinnost nosit plexi štítek od začátku sezony 2013-14 pro všechny nové hráče⁷⁵. Otázkou tak zůstává, kolik stávajících hokejistů zatím bude hrát bez štítku. Stigma provázející hráče chránící si obličej, dnes již pominulo.

---

⁷⁵ NHL, NHLPA agree on mandatory visors [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.nhl.com/ice/news.htm?id=672983>>.

9. Snahy o odstranění násilí z NHL

Hlavní argument pro odstranění násilí a rvaček z NHL je možnost zranění. Přestože, jak bylo popsáno výše, zranění způsobená „bitkou“ jsou méně častá než v případě herních střetů, určité riziko tu stále je. Kritické hlasy se většinou začínou ozývat jako následek výrazného aktu násilí v NHL umocněný propíráním médií. Stalo se tak například v březnu 2007 při rvačce Coltona Orra z New York Rangers s Toddem Fedorukem z Filadelfie. Souboj skončil pěstí v obličeji Fedoruka, který následně upadl do bezvědomí⁷⁶. Po tomto incidentu se bývalý viceprezident NHL Colin Campbell vyslovil pro zákaz rvaček. K tomuto názoru se přidali i někteří novináři, kteří se vyslovili ve smyslu nepotřebnosti rvaček pro hokej⁷⁷. Zazněl názor o ztraceném času během hry, která by mohla pokračovat dále⁷⁸. Hlavní argument zastánců zákazu rvaček v NHL, je úspěšnost mezinárodního hokeje řídicí se pravidly IIHF, kde jsou jakékoli rvačky zakázané. V hokejových olympijských turnajích je sebemenší náznak agresivity ihned potrestán. Přesto jsou tyto turnaje velmi oblíbené a přitahují velkou masu diváků. Všichni se pak soustředí především na hru a na základní principy hokeje. Násilnosti je jednoduše nezajímají. V tom je velký rozdíl mezi hokejem v NHL a hokejem organizovaným IIHF. Diváky v zámořské lize totiž stále baví jakýsi primitivnější způsob boje v podobě „bitky“ na hřišti. Agrese v zámořské lize také vynášejí manažerům nemalé peníze. Je otázkou, zda by majitelé a manažeři hokejových klubů byli pro zákaz rvaček, kdyby o to usilovali samotní hráči. Odpověď bude spíše záporná, právě kvůli ohromným příjmům ze vstupenek. Dokonce už v roce 1975 přišla NHLPA s návrhem na jeden rok omezit „bitky“. Návrh zahrnoval vyloučení z právě probíhajícího utkání a vyloučení z utkání následujícího, v případě vyvolání „bitky“. Majitelé a manažeři klubů to ovšem odmítli.

Jiný poměrně závažný argument, proč zakázat „bitky“ v hokeji na americkém kontinentě, se týká vysílacích práv. Velké mediální domy zápasy NHL prakticky nevysílají v hlavním vysílacím čase. Přednost dostávají sporty jako basketbal či baseball. Odpůrci poukazují na riskantnost vysílání programu obsahujícího násilí a agresi. V tomto případě jde tedy o problém morální.

---

⁷⁶ *Debate? Let's drop the gloves* [online]. Dostupný z WWW:

<http://www.denverpost.com/search/ci_5514998?source=infinite>.

⁷⁷ MIKE, Jenkinson. *NHL no place for fighting*. In *Wikipedia* [online]. Dostupný z WWW: <https://en.wikipedia.org/wiki/Fighting_in_ice_hockey#CITEREFJenkinson2007>.

⁷⁸ GOUGH, David. *Fighting not necessary for hockey*. In *Wikipedia* [online]. Dostupný z WWW: <https://en.wikipedia.org/wiki/Fighting_in_ice_hockey#CITEREFGough2007>.

Dalším problémem jsou peníze. Přenosy hokeje v rámci NHL nejsou schopné generovat tak velké peníze z reklamy, jako by generovaly v případě vysílání v hlavním vysílacím čase. V momentě zákazu rvaček by byla šance pro NHL získat lukrativní smlouvu na vysílání ligy v hlavním vysílacím čase. Na druhou stranu by si vedení NHL mohlo zneprátnit fanoušky považující rvačky za neoddělitelnou součást hokeje v USA a v Kanadě. Pravdou je, že hokej v rámci NHL zůstává posledním sportem na světě, kde jsou rvačky povoleny a tolerovány. Kritici proto poukazují na násilnosti jako na přežitky, který brání rozvoji tomuto sportu. Určité změně ve smyslu silně omezit rvačky v NHL jsou nakloněni i významní představitelé hokeje ve Spojených státech. Scotty Bowman, jako nejúspěšnější trenér historie, se vyjádřil k zákazu „bitek“. Především důvod ochrany spoluhráčů a nabuzení týmu je podle něj přežitý⁷⁹. Jiný uznávaný komentátor pro ESPN.com Terry Frei zase napsal: „*„Bitky“*, v tom tradičním slova smyslu do hry nepatří. Svůj názor zjednoduším do tří slov – jsou zkrátka hloupé. Jasně je jedno: 90 procent „bitek“ jsou jen show, kde se perou dva rváči. Co to má společného s ochranou hráčů? Jediné smysluplné argumenty jsou, že fanoušci „bitky“ milují, a že mohou otočit vývoj zápasu. Jsou to ale jen nedůležité důvody. Odpovědnost a zastrašování? Nečistá hra hokejkou a podobě? Tyhle věci by fungovaly, ale „bitky“ nejsou o zastrašování, odpovědnosti a oplácení. Alespoň ne tolik. Je to jen show.“ I funkcionáři a novináři ve Spojených státech vnímají tu přílišnou teatrálnost, která je „bitkám“ vlastní, a která nemá s hrou nic společného.

Ross Bernstein ve své knize popisuje řešení, které by mohlo v podstatě odstranit rvačky z NHL, aniž by musely být zakázány. Poukazuje na rozměry kluziště v NHL v porovnání s kluzišti ve zbytku světa. Standardní kluziště olympijského typu má plochu 60×30 metrů, zatímco v NHL pouze 60×26 metrů. Tyto dva metry na každé straně kluziště dělají velký rozdíl. Hra v NHL je velmi nahuštěná a techničtí hráči se nemohou tolik prosadit jako v mezinárodním hokeji. V hokeji podle IIHF je zkrátka více prostoru, kde se hokejista může rozjet a proniknout do útočného pásma. V hokeji v rámci NHL jsou mnohem častější srážky, nedovolené bránění a fyzický kontakt. Ten může eskalovat právě v agresivitu a násilí. Důkazem je i hráčská skladba mužstev. Statnější a pomalejší hokejisté pochází spíše ze Severní Ameriky. Menší, rychlejší a zručnější jsou spíše původem z Evropy. Více prostoru na hřišti by pak znamenalo podstatně méně srážek a fyzického napadání. Efektem by bylo snížení agresivity a „bitek“. Finanční náklady

---

⁷⁹ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, s. 124.

spojené s touto změnou by ovšem byly enormní. Na každém stadionu v USA a Kanadě by bylo nutné rozšířit kluziště a zrušit několik řad sedadel hned za mantinely. Následovaly by ale menší zisky z prodeje vstupenek. Do menšího diváckého prostoru arény by se vešlo méně lidí. Zdá se, že v současné době je zatím malá vůle nějakým způsobem odstranit či eliminovat násilí v NHL spojené se rvačkami.

10. Role rozhodčích při rvačkách

V rámci hry je role rozhodčích v NHL naprosto klíčová. V hokeji mají pravděpodobně rozhodčí větší vliv na vývoj utkání, než v jiných sportech. Může za to především vysoká dynamika hokeje a mnoho různých zákroků „na hraně“. Na rozhodčím je pak, zda přeruší hru nebo ne. Sudí v NHL tak může jedním písknutím rozhodnou o osudu celého zápasu, sezony nebo dokonce kariéry hráče. Pokud se budeme zabývat jen vztahem rozhodčích ke rvačkám, musíme vyzdvihnout velmi důležitou roli čárových rozhodčích.

Čároví rozhodčí musí mít velký cit, kdy zasáhnout a kdy ještě nechat hráče střetnout se. Sudí také velmi dobře znají celý nepsaný Kodex a umí ho používat. Jsou školeni jakým způsobem od sebe odtrhnout dva borce, kteří se perou. Umí pracovat s jejich psychologií. Ví jakým způsobem uspokojit diváky požadující co největší plynulost hry a co největší zábavu. V případě „bitky“ čároví dokonce vyhlásují vítěze. Hlavní náplň rozhodčích je řídit hru a udělovat napomenutí v podobě vyloučení v případě provinění proti hře. Tyto pravomoci jsou zakotveny v oficiálních pravidlech. Procesní úkony při rvačce ovšem nikde oficiálně zakotveny nejsou. Je jen určitý doporučený postup v manuálech rozhodčího⁸⁰.

Čároví sudí v případě násilí neustále komunikují mezi sebou a čekají, kdy zasáhnout proti peroucí se dvojici. Pokud čároví uznají za vhodné rozdělit ještě stojící hokejisty od sebe, stoupnou si z boku každého z nich a svými pažemi se je snaží odtrhnout. Sudí si nikdy nestoupají za hráče. V případě na ledě bijící se dvojice, sudí obvykle ihned zasáhnout ze strany „bitkaře“. Hráče, který je blíže zemi zalehne jeden z čárových rozhodčích a znemožní mu další pohyb. Základní pravidlo je nelehat si přes brusle hokejisty. Mohlo by dojít k pořezání. Kvůli své bezpečnosti nechává většina rozhodčích určitou dobu rvačky proběhnout. Zasáhnou v případě velké výhody na jedné nebo druhé straně. Po odtrhnutí obou, jsou okamžitě odesláni mimo hřiště na trestnou lavici. Hlavní rozhodčí mezitím udržují ostatní hokejisty v bezpečné vzdálenosti od bojující dvojice. Je to z důvodu, aby se do „bitky“ nezapojovali další a další hokejisté. V případě hromadné rvačky se čároví rozhodčí po určitém čase od sebe snaží oddělit dvojici bojující nejurputněji a nejagresivněji. Hlavní rozhodčí mezitím stojí opodál, z důvodu kontroly nad situací, zapisují čísla hráčů, jež pak pošlou s trestem na trestnou lavici. Zapisování

---

⁸⁰ *Fighting in ice hockey* [online]. Dostupný z WWW: <https://en.wikipedia.org/wiki/Fighting_in_ice_hockey>.

probíhá do notesu, slangově nazývaného *riot pad*⁸¹. Kromě standardního trestu pět minut za rvačku, deset minut osobní trest a dvě minuty za vyvolání rvačky, mohou následovat další tresty. Jde především o tresty za sundávání protihráčovy helmy, účast v druhé/další „bitce“, opuštění střídačky za účelem zapojení se do rvačky či účast třetího hráče ve rvačce (tzv. *Third Man In*). Hlavní rozhodčí běžně fyzicky nezasahují do rvaček do té doby, než potřebují čároví pomoci⁸².

Arbitři mívají těžkou úlohu rovněž v nestrannosti. Někdy to je opravdu těžké. Zachovat si objektivní postoj vyžaduje velkou míru zkušeností. Kde jsou pravidla trochu jiná, je vyřazovací část play-off. Ve vyřazovacích bojích závisí na každé vteřině hry a sebemenší zásah rozhodčích může změnit chod celého zápasu nebo celé série. V play-off se často stává, že rozhodčí nezasahují do hry a pískají až v kritických situacích. Tento přístup jim bývá někdy vyčítán fanoušky⁸³.

Nepsaný Kodex ve smyslu „jak na to“ mají i rozhodčí. Hlavní sudí většinou stojí každému střetu či každé situaci na ledě trochu opodál. Nikdy nestojí zcela u situace. Důvod je, aby slyšel všechny nadávky a připomínky, které na něj směřují napříč celým ledem. Sebemenší projev neúcty a nesportovního chování ihned trestají. Další nepsané pravidlo pro rozhodčí je ukazovat na hráče celou rukou (všemi nataženými prsty). Ukazovat pouze jedním prstem je bráno v hokeji jako projev neúcty. O neslušnosti ukazování ostatně hovoří i běžná etiketa. Rozhodčí zkrátka mají v hokeji velký respekt a jediná, kteří s nimi mohou diskutovat, jsou kapitáni týmů. Co se týká napadení rozhodčích, v NHL je to v dnešní době naprosto vyloučené. Nikdo si nedovolí vztáhnout ruku na rozhodčího, následoval by velmi přísný trest od vedení ligy. Agrese ve směru k rozhodčímu je častá především v mládežnických soutěžích. Děje se tak jednak ze strany mladých hráčů, ale hlavně ze strany rodičů. Ti investují do sportu svého potomka velké peníze a myslí si, že mohou všechno. Rozhodčí jim podle nich občas stojí v cestě rozletu jejich potomka do vyšších divizí a lig. V této má bohužel NHL trochu černé svědomí. Je jedinou profesionální ligou světa, kde jsou tolerované rvačky. Stává se, že hráči v mládežnických kategoriích napodobují své vzory a to ve všem, tedy včetně rvaček. Vidí profesionální hokejisty nejlepší ligy světa prát se, myslí si, že mohou také. Rozhodčí to ve většině případů míní s hráči dobře. Snaží se je chránit trestem chránit

---

⁸¹ Zápisník, do něhož si sudí zapisují tresty (viz slovníček pojmů).

⁸² *Official's Development Program – Officiating Procedures Manual* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.iihf.com/fileadmin/user_upload/PDF/Sport/OPM_English.pdf>.

⁸³ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, s. 113.

před většími zraněními. Chrání je i fyzicky při eliminaci „bitek“ na ledě. Řada fanoušků má na rozhodčí jiný názor. Nejráději by chtěli hokej bez rozhodčích. Pravidla však jsou nutná. NHL je již tak velmi benevolentní k agresivitě. Další snížení nároků na dodržování pravidel, by vedlo spíše k anarchii a k odklonu skutečných fanoušků od tohoto sportu.

11. Slavní rváči

V následujícím výčtu přiblížíme 10 významných „bitkařů“ NHL poslední doby, přibližně od přelomu století. Jedná se o seznam jmen sestavených z části dle publikace Bernsteina⁸⁴, doplněného o Čecha Davida Kočího a o dva slavné „bitkaře“, kteří podlehli zdravotním komplikacím.

- **Derek Boogaard** – většinu svého profesionálního angažmá strávil v týmu Minnesota Wild, kam byl draftován jako 202. v pořadí v roce 2001. Narodil se v roce 1982 v kanadském Saskatoonu a už v mládežnických divizích byl brán za rváče a provokatéra. Vysloužil si také přezdívku „Boogeyman“⁸⁵ a velkou oblibu u fanoušků. Byl vysoký 201 cm a vážil 120 kg. Jeho formální místo ve hře bylo na levém křídle. V jednom incidentu dal tak velkou pěstí jinému rváči Toddovi Fedorukovi z Anahaimu Mighty Ducks, že mu museli lícní kost nahradit titanovou destičkou. Během sezóny 2007/08 se stali s Fedorukem spoluhráči. Boogaard zemřel v 28 letech na předávkování spolu s přemírou alkoholu.
- **Donald Brashear** – africký míšenec, který se narodil v USA, ale jako dítě se přestěhoval s rodinou do Québecu. V současnosti (2015) hraje švédskou hokejovou ligu. V době, kdy hrál v NHL (cca 1994-2010), byl považován za nejeftektivnějšího rváče. Po šest sezón vedl tabulku rozdaných trestných minut. V současnosti, v tabulce udělených trestných minut je na 15. místě historie NHL. Stal se naopak také obětí možná nejvíce propíraného incidentu v dějinách NHL. V únoru 2000 ho udeřil Marty McSorley hokejkou plnou silou do hlavy. Brashearovi odlétla helma, sesunul se na led a dostal epileptický záchvat. Poté upadl do bezvědomí. Incidentu předcházely snahy McSorleyho vyprovokovat „bitku“, avšak Brashear neměl zájem. McSorley ho tak chtěl „potrestat“ za laxnost a místo ramene se trefil do hlavy. Pro Brasheara skončila sezona a pro útočníka McSorleyho to byl začátek konce kariéry.
- **Tie Domi** – pouze 173 cm vysoký rváč, který formálně nastupoval na pozici pravého křídla. Hrál většinu své kariéry za Toronto Maple Leafs. Má nejvíce nasbíraných trestných minut, než jakýkoli jiný hráč v historii klubu z Toronta.

---

⁸⁴ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, s. 126 – 127.

⁸⁵ V překladu znamená *strašidlo*.

Svoji kariéru skončil v roce 2006. Jeho styl spočíval v mnoho velmi tvrdých ranách rychle za sebou.

- **Raitis Ivanans** – 193 cm měřící a 110 kg vážící rváč z lotyšské Rigy. V roce 2005 debutoval v NHL v týmu Montreal Canadiens, kdy dostal 9 trestných minut ve 4 zápasech. V jeho druhé hře v NHL se popral se Slovákem Zdeno Chárou a utrpěl zlomeninu nadočnicového oblouku po pádu na led. Dále pak ještě hrál za týmy Los Angeles Kings a Calgary Flames. Svoje účinkování v NHL ukončil v roce 2012. Kariéru pak v sezóně 2012/13 po návratu do Rigy. Měl ohromnou sílu, ale chyběla mu stabilita a obratnost. Spíše si hlídal, aby neupadl, než že by se pral.
- **David Kočí** – jediný Čech, který byl považován za rváče neboli „*enforcera*“. V současnosti trénuje pražskou Spartu. Dříve hrál v NHL za kluby z Chicaga, z Tampa Bay, St. Louis a Colorada. V roce 2000 byl draftován Pittsburghem, ale strávil ještě následujících 7 sezón v nižších soutěžích. Pro sezónu 2006/07 podepsal smlouvu s Chicagem Blackhawks. Měří 198 cm a váží 108 kg. Při svém debutu v roce 2007 proti týmu Phoenix Coyotes nasbíral 42 trestných minut za tři „bitky“. Svůj první pěstní zápas s Joshem Grattonem prohrál.
- **Georges Laraque** – původem kanadský hokejista, který podstatnou část své kariéry strávil v týmu Edmonton Oilers. Po sezóně 2009/10 se stal politikem. Začínal v juniorské lize v Québecu a za 173 zápasů získal 661 trestných minut. Nerad se pral, ale když k tomu došlo, tak většinou vyhrál. Měl výhodu, že je levák a většina hokejistů jsou praváci. Proti pravákům měl vždy výhodu. V září 1997 vyzval na souboj již etablovaného rváče Donalda Brasheara, s cílem upoutat trenéra svými fyzickými přednostmi. Nakonec v roce 2015 uzavřel veteránský kontrakt v norském týmu Lokomotiv Fara.
- **Steve MacIntyre** – kanadský profesionální hokejista nastupující na levém křídle. Většinu kariéry se pohybuje mezi NHL a AHL⁸⁶, kde v současnosti hraje za Norfolk Admirals. V mládežnických ligách postupoval velmi rychle s reputací jednoho z nejlepších „bitkařů“. V roce 2003 se stal profesionálem, když podepsal s New Yorkem Rangers. V United Hockey League⁸⁷ měl pověst nejvíce strach nahánějícího hráče. Technicky na tom nebyl moc dobře. V NHL

---

⁸⁶ Zkratka pro American Hockey League (viz slovníček pojmů).

⁸⁷ Bývalá profesionální liga ve Spojených státech. Hrál ji sedm týmů.

totiž nikdy nehrál delší dobu. Za celou kariéru v Národní lize, která trvala s přestávkami čtyři roky, střílel pouze dva góly.

- **Brian McGrattan** – jeden z „bitkařů“, kteří se dokázali udržet v NHL delší dobu. Tohoto Kanadana si vybral tým Los Angeles Kings v roce 1999 jako čtvrtého v draftu (104. celkově). Hrál taktéž za týmy Phoenix Coyotes, Nashville Predators a Calgary Flames. Dle Bernsteina⁸⁸ má ze všech rváčů nejlepší techniku boje. Je zákeřný a chce soupeře zničit, zranit. Je to typický „bitkař“, pro které není v současné NHL už mnoho místa.
- **Colton Orr** – opět kanadský hokejista, hrající pravé křídlo. Momentálně (2015) je bez angažmá. Vyrůstal ve Winnipegu, kde hrál juniorské soutěže. Svůj jediný zápas v sezóně 2003/04 hrál jako hráč Boston Bruins proti Washingtonu Capitals. V nižší divizi NHL hrál celkem 125 utkání a nasbíral 536 trestných minut. První sezona, kdy začal pravidelně nastupovat v hlavní lize, byla 2005/06. Velmi často střídal týmy. To je pro „bitkaře“ typické. Krom svých fyzických parametrů nemají mnoho co nabídnout.
- **Bob Probert** – poslední ve výčtu je dnes již zesnulý Kanadán, který podstatnou část kariéry strávil v Detroitu a v Chicagu. Měl i technické dovednosti, proto strávil v NHL 17 sezón. S jiným „bitkařem“ Joem Kocurem v Detroitu tvořili duo, tzv. *Bruise Brothers*⁸⁹ na konci 80. a začátku 90. let. Jedno z jeho hlavních poslání bylo chránit kapitána Detroitu Stevea Yzermana. Jednu z památných „bitek“ svedl se svým bývalým spoluhráčem Kocurem. V prosinci 1993, v průběhu hromadné „bitky“, každý z těchto dvou rváčů popadl nějakého hráče blízko sebe a zasypal ho pěstmi. Po chvíli si oba uvědomili, že to jsou bývalí spoluhráči z výše zmíněného obávaného dua. Měl taktéž problémy se zákonem mimo led. V červenci 2010 zemřel na selhání srdce, při plavení se na člunu se svými dětmi. Stejně jako Dareku Boogaardovi mu byla posmrtně zjištěna chronická traumatická encefalopatie – poškození mozku. Byl to patrně následek mnoha ran, které musel jeho mozek snášet v průběhu jeho kariéry.

---

⁸⁸ BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex*, s. 126.

⁸⁹ Přezdívka pro duo hráčů Detroit Red Wings Joea Kocura a Boba Properta (viz slovníček pojmů).

12. Slavné rvačky

Následující výčet rvaček bude obsahovat výjimečné pěstní souboje. Významné jsou většinou buď z důvodu vážného zranění či z důvodu zapojení se velkého množství hráčů. Může ale jít také o jiné faktory.

- V prosinci 1979, když hráči Bostonu Bruins vyhráli nad New Yorkem Rangers, řada hráčů Bostonu začala skandovat a mlátit hokejkami do plexiskel. Některé z nich se jim také podařilo rozbít a přelézt. Hráči Terry O'Really, Mike Milbury a Peter McNab se rovněž poprali s fanoušky. Byli za to na několik dalších zápasů suspendováni. Incident je významný hlavně proto, že po něm NHL nechala zvýšit plexiskla nad mantinely ve všech arénách⁹⁰.
- Jeden z nejzákeřnějších zákroků ligy do té doby se odehrál v září 1969. Byli do něj zapojeni obránce Bostonu Ted Green a levé křídlo St. Louis Blues Wayne Maki. Jednalo se o přípravný zápas NHL a Maki v něm napadl Greena, tak že se rozmáchl hokejkou a způsobil mu vážné krvavé zranění. Výsledkem byla fraktura lebky a poškození mozku Greena. Musel proto vynechat začátek sezóny 1969/70, zatímco rváč, který ho napadl, zůstal nezraněn. Následky byly pro Greena už celoživotní. Musel dalších devět let své profesionální kariéry hrát s helmou pro juniory, která chrání i obličej a je celkově bezpečnější⁹¹.
- Jedna z největších rvaček, do které byly zapojeny střídačky obou týmů, se udála v dubnu 1984 mezi týmy Québec Nordiques a Montreal Canadiens. Předcházela ji řada menších potyček v průběhu celého utkání. Hlavní rvačka se strhla před začátkem třetí třetiny, kdy rozhodčí ohlásili množství trestných minut, které hodlají udělit. Nakonec udělili 252 trestných minut a 10 hráčů bylo ze hry vyloučeno zcela. Po tomto utkání odešel hlavní sudí do důchodu a zápas dostal přezdívku „*Good Friday Massacre*“, tedy „*Správný páteční masakr*“⁹².
- Památná rvačka v juniorském hokeji na mezinárodní úrovni se odehrála 4. ledna 1987 mezi rivaly z Kanady a Sovětského svazu v zápase juniorského mistrovství světa. Hromadná „bitka“ obou střídaček trvala okolo 20 minut a donu-

---

⁹⁰ *Over the Glass and Into Hockey Lore* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.nytimes.com/2009/12/23/sports/hockey/23brawl.html>>.

⁹¹ *Wayne Maki* [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.legendsofhockey.net/LegendsOfHockey/jsp/SearchPlayer.jsp?player=13497>>.

⁹² *Fighting in ice hockey* [online]. Dostupný z WWW: <https://en.wikipedia.org/wiki/Fighting_in_ice_hockey>.

tila pořadatele zhasnout v hale všechna světla, aby se hráči přestali prát. „Bitka“ to byla velmi tuhá a nebezpečná, hlavně pro sovětské juniory, kteří nebyli zvyklí se prát. Rvačka dokonce vyeskalovala za hranicí toho, co se dělo v Kanadě v juniorských soutěžích. Oba týmy byly vyloučeny z turnaje, což Kanadu stálo téměř jisté medaile^{93,94}. Jde o tak ojedinělý incident, že si zaslouží místo v tomto výčtu, přestože se nejedná o NHL.

- Velký zápas mezi rivaly z Colorada a z Detroitu v březnu 1997 rezultoval v devět surových „bitek“ v průběhu celého utkání. Utkali se mezi sebou nejen „bitkaři“ Darren McCarthy a Claude Lemieux, ale hlavně i brankáři obou týmů Patrick Roy a Mike Vernon⁹⁵.
- Další zápas nesmiřitelných rivalů z Colorada a z Detroitu, který skončil „bitkou“ brankářů. Tentokrát se odehrál v dubnu 1998 a oba gólmani si odnesli řadu trestných minut⁹⁶. Vůbec zápasy mezi těmito dvěma týmy byly zvláštní v tom, že když se strhla rvačka, téměř vždy zapojili i brankáři obou týmu. To se v jiných zápasech nestávalo.
- V březnu 2005 se udála jedna z největších „bitek“ mezi Filadelfií Flyers a Ottawou Senators. Stalo se tak v posledních pěti minutách zápasu, kdy se začali prát dokonce hráči, kteří nebyli známí jako „bitkaři“. Do rvačky se zapojili též brankáři obou celků. Hra skončila s rekordními 419 trestnými minutami. Dvačet hráčů bylo vyloučeno, což byl také rekord. Pozoruhodné je také to, že rozhodčím zabralo 90 minut, než vůbec dokázali všechny potrestat⁹⁷.
- V lednu 2014 se udála „bitka“ mezi Vancouverem Canucks a Calgary Flames. Byla výjimečná tím, že se hráči začali prát prakticky od prvních sekund zápasu. Vancouver v tu dobu prohrál mnoho zápasu v řadě a tým byl značně psychicky nalomený. Calgary hned od začátku nasadilo čtvrtou formaci⁹⁸ a Vancouver to

---

⁹³ *1987 Team Canada- Russia Punch-up in Piastany World Junior Championships brawl* [online]. Dostupný z WWW: <https://www.youtube.com/watch?v=2vjcr0_NKEA>.

⁹⁴ *Fighting in ice hockey* [online]. Dostupný z WWW: <https://en.wikipedia.org/wiki/Fighting_in_ice_hockey>.

⁹⁵ Cit. 94.

⁹⁶ Cit. 94.

⁹⁷ *Flyers bully Senators in 5-3 victory* [online]. Dostupný z WWW:

<http://usatoday30.usatoday.com/sports/hockey/games/2004-03-06-philly-ottawa_x.htm>

⁹⁸ Čtvrté formace většinou bývají bez technických hráčů. Nastupují v nich spíše provokatéři.

bral jako pobídku ke rvačce. Zápas byl nakonec odehrán, přestože v průběhu hry docházelo k mnoha menším konfliktům⁹⁹.

---

⁹⁹ *Vancouver Canucks, Calgary Flames Brawl To Start Saturday Night's Game (VIDEO)* [online]. Dostupný z WWW: <http://www.huffingtonpost.ca/2014/01/18/vancouver-canucks-calgary-flames-brawl_n_4625582.html>.

13. Závěr

V předkládané diplomové práci jsem se snažil popsat a zanalyzovat problematiku agresivního chování v nejvyšší Kanadsko-americké hokejové lize. Domnívám se, že tento, v zámoří, velmi atraktivní fenomén stál za akademickou prací. Zvláště při absenci téměř jakýchkoli prací na toto téma v České republice.

Fenomén „bitek“ v NHL je starý jako liga sama. Všechny snahy, které měly za úkol vytěsnit „bitky“ z NHL, se zatím nesetkaly s úspěchem. Jaký to má důvod? Jako nejpodstatnější argument je zřejmě očividná obliba u fanoušků. NHL v tomto případě funguje jako trh. Tam, kde si trh žádá produkt v podobě rvaček, manažeři vyjdou vstříc a „bitky“ žádným způsobem nezakážou. Faktem je, že některé hokejové zápasy mají téměř válečnou atmosféru. Příklad v podobě „bitek“ tuto atmosféru jen dokreslí a doplní. Někteří fanoušci chodí na hokej právě jen kvůli možnosti vidět nefalšovanou reálnou rvačku dvou borců. Jakmile hráči shodí rukavice a rvačka započne, velmi těžší by se hledal v hledišti fanoušek, který by zůstal v klidu. Zkrátka „bitky“ jsou v hokejové kultuře NHL tak zakořeněné, že legislativní cestou, domnívám se, zakázány nebudou. NHL jsou „bitky“ a „bitky“ jsou NHL. Jde o téměř o rituální činnost. V tomto smyslu se nabízí srovnání s jinými sporty, například s rugby. V rugby jsou také zakořeněny tradiční maorské hromadné tance Haka. Nikdo si nedokáže představit, že by byly zakázány jako verbální agrese vůči soupeři.

Zápas NHL je divákovi předkládán jako produkt s řadou různých částí. Každý si jde pro „to svoje“. Součástí jsou góly, přihrávky, akce, zákroky brankářů, doprovodné akce a v neposlední řadě také rvačky. Z toho je vidět, že v případě odstranění rvaček z ligy, by se prodával neúplný produkt. Jedna část by chyběla, kvalita produktu by šla dolů a je velmi pravděpodobné, že diváci by si velmi rychle našli nějaké substituty. Mohlo by jít o bojové sporty či americký fotbal, kde jsou tvrdé střety také přítomny. Tento scénář si nemohou majitelé klubů a manažeři ligy dovolit a velmi pravděpodobně k němu nedojde.

Zůstává otázka, zda se „bitky“ nevytratí z NHL pozvolně samy. Pokud si odmyslíme NHL, doba různým přestupkům proti pravidlům obecně moc nepřeje. Ať už se jedná o agresivní chování, o projevy sexismu či o stránku dopingu. Se zdokonalujícími se metodami detekce a postihu je dnes stále těžší dopovat a vyhýbat se trestu. Doby záračných výkonů plavkyň z NDR jsou pryč. S dokonalejšími legislativními procesy je

také těžší páchat různé mravnostní přestupky ve sportu. Pořádají se různé osvěty, které mají poukázat a zabránit deviantnímu chování ve sportovních týmech. Tyto snahy jsou navázány především na olympijské hnutí. Je otázkou, zda se podobné tendence dříve nebo později neobjeví také v tolik autonomních amerických profesionálních ligách. Pokud by se tak stalo, agresivita v NHL by byla pravděpodobně potlačena. Myslím si, že ale snaha funkcionářů v zámoří je spíše opačná. Snaha o to více se distancovat od mezinárodní hokejové federace, případně olympijského hnutí je stále aktuální. Od roku 1998, kdy poprvé na Olympijských hrách nastupovali profesionálové z NHL, se v zámoří vedou debaty, zda vůbec kvůli „nějaké“ Olympiádě pozastavovat tamní ligu, která je obrovským generátorem peněz. Manažerům v zámoří se to zřejmě moc nelíbí, a tak je na rok 2016 naplánovaný restart Světového poháru v ledním hokeji, který má být „výkladní skříní“ organizátorů v USA a Kanadě. Hokej na tomto turnaji, který má zastítnit i Olympijský turnaj, se bude hrát podle pravidel NHL. Je předmětem debat, zda na takto velké akci mezinárodního charakteru budou „bitky“ povoleny či ne. V oficiálních pravidlech NHL toho o „bitkách“ moc nenajdeme. V zásadě se agresivita na ledě řídí Kodexem. Bude tento Kodex platit i na Světovém poháru 2016? Já si dovedu představit, že řada funkcionářů z NHL by odpověděla, že ano. Každopádně snaha vymezit se oproti evropskému hokeji je patrná. S tím jde ruku v ruce i problematika „bitek“. Pokud se někdo vymezuje proti určitému stylu hry, kde jsou rvačky tabu, nepředpokládá se, že by je začal tabuizovat také.

„Bitky“ ze zámořského hokeje jen tak nezmizí. Liga je uznává a jsou ostatně jen součástí většího produktu. Hokej je silně emocionální hra a některé aspekty, ve kterých jsou naopak „bitky“ pozitivní již byly nastíněny. Dotváří celý obraz zámořského hokeje a zkrátka se určitým způsobem k tamnímu hokeji „hodí“. Stejně jako se „hodí“ například některé rituály na etapových cyklistických závodech, jež jsou prototypní evropskou záležitostí. Zavádět do nich prvky show, které by obstály v USA, by asi také nebylo dobré.

Zbývá se zamyslet, kam by se mohl ubírat případný výzkum či směřování prací na téma NHL. Nabízí se prostor pro výzkum na téma agresivity v NHL či na NHL obecně. Obsahová analýza krátkých klipů zobrazujících rvačky a agresivitu v NHL je námět, který by v budoucnu stál za zpracování. Sám jsem na tohle téma hledal mnoho informací a přemýšlel, jak ho pojmout. Našel jsem však, že valná většina hokejových statistik ve smyslu „kolik, kdo, v jakém zápase, jak dlouho se pral“ byla a je zpracová-

vána různými zámořskými organizacemi. Práce by to tak nebyla původní. Stačilo by v podstatě dané statistiky převzít. Šlo by o ryzí sekundární data. Obecně statistiky v NHL se dělají a je velmi těžké vůbec vymyslet nějakou oblast, která by byla kvantitativně neprobádaná. Navíc pro člověka z Evropy jsou nějaké interní statistiky týmů prakticky nedostupné.

Kvalitativní výzkum v podobě různých řízených rozhovorů či psychologických studií agresivity v rámci Kanadsko-americké ligy je také vyloučen. Jde hlavně o geografickou vzdálenost, která dělí NHL a výzkumný tým v ČR. Pokud by se mělo jednat o sofistikovanější výzkum prováděný z Evropy, bylo by pravděpodobně potřeba využít audiovizuální záznamy jednotlivých zápasů a na nich postavit výzkum. Nemuselo by se jednat přímo o zkoumání agresivity, mohlo by jít třeba o marketingový výzkum reklam v rámci přenosu NHL či zapojit do výzkumu v dnešní době již dostupné, sofistikovanější metody výzkumu. Mám na mysli třeba metody na rozpoznávání objektů právě z videozáznamů. Výzkum, který by byl proveden touto metodou ze záznamů zápasů NHL, bych si dovedl představit. Mohlo by jít například o rozpoznávání reklamních bannerů či reklamních vstupů v rámci zápasu NHL. Zkoumala by se pak skladba produktů, na které reklamy upozorňují či portfolio firem, jež vůbec v rámci přenosů NHL inzerují. Provádět však kvalitní výzkum na tak vzdáleném vzorku jako je NHL, je dle mého názoru obtížné a možná právě proto na téma Národní hokejové ligy USA a Kanady existuje poměrně málo vědeckých prací původem z Evropy.

Mým záměrem původně bylo zařadit do práce kvalitativní výzkum na hloubkových rozhovorech (focus groups). Rozhovory měly být vedeny s lidmi z mého okolí na téma násilí v NHL. Především se mělo jednat o analýzu názorů na videošoty zobrazující „bitky“ v Kanadsko-americké lize. Z výzkumu nakonec sešlo. Důvodem byl nedostatek vhodných kandidátů do výzkumného souboru a rovněž zvolené zaměření práce výlučně na teorii o násilí v zámořském hokeji. Výzkum tohoto typu by bylo možné realizovat v budoucnu. Byl by to vhodný námět na případnou rigorózní či dizertační práci.

Seznam použitých zdrojů

- 1987 Team Canada- Russia Punch-up in Piestany World Junior Championships brawl. In *Youtube.com* [online]. [cit. 2015-07-20]. Dostupné z WWW: <https://www.youtube.com/watch?v=2vjcr0_NKEA>.
- 2015 PEN/ ESPN Award for Literary Sports Writing. In *Pen America* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupný z WWW: <<http://www.pen.org/literature/2015-pen-espn-award-literary-sports-writing>>.
- About the Author of Aggression in the Sports World: A Social Psychological Perspective. In *Amazon* [online]. [cit. 2015-07-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.amazon.com/Aggression-Sports-World-Psychological-Perspective-ebook/dp/B00WAEOHYY>>.
- ALLEN, Kevin. NHL fighting down 25 % this season. *USA Today* [online]. January 11th 2012 [cit. 2015-07-17]. Dostupný z WWW: <<http://usatoday30.usatoday.com/sports/hockey/nhl/story/2012-01-11/nhl-fighting-on-decline/52509892/1>>.
- BERNSTEIN, Ross. *Bitkařský kodex – Nepsaná pravidla bitek v NHL*. Praha : Egmont ČR, s. r. o., 2007. 127 s. ISBN 978-80-252-0774-1.
- Bill Masterson. In *Elite hockey prospects* [online]. [cit. 2015-07-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.eliteprospects.com/player.php?player=73607>>.
- Book description of Violence and Aggression in Sporting Contests: Economics, History and Policy by R. Todd Jewell. In *Amazon* [online]. [cit. 2015-07-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.amazon.com/Violence-Aggression-Sporting-Contests-Management-ebook/dp/B00F5SZYX0>>.
- Boston University Researchers Report NHL Player Derek Boogaard Had Evidence of Early Chronic Encephalopathy. In *BU School of Medicine* [online]. December 6th 2011 [cit. 2015-07-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.bumc.bu.edu/busm/2011/12/06/boston-university-researchers-report-nhl-player-derek-boogaard-had-evidence-of-early-chronic-encephalopathy/>>.

- BROPHY, Mike. NHL, NHLPA agree on mandatory visors. *NHL.com* [online]. June 4th 2013 [cit. 2015-07-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.nhl.com/ice/news.htm?id=672983>>.
- BUKAČ, Luděk. *Trénink herní přirozenosti – Kouzlo hráčského naturelu*. Praha : Grada Publishing, a. s., 2014. 128 s. ISBN 978-80-247-5054-5.
- BUSS, Arnold H. *The Psychology of Aggression*. New York : Wiley, 1961. 307 s.
- CONDOR, Bob. Winnipeg group has deal to buy, move Thrashers. *NHL.com* [online]. May 31st 2011 [cit. 2015-07-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.nhl.com/ice/news.htm?id=564247>>.
- Customer review of „Hockey Fights Of Yesteryear A Look Back On The Careers Of Classic NHL Enforcers“ by J. Nolan. In *Amazon* [online]. [cit. 2015-07-17]. Dostupný z WWW: <http://www.amazon.com/review/R2N1XYX2KCQE5Z/ref=cm_cr_rdp_perm>.
- Customer reviews of „My Last Fight: The True Story of a Hockey Rock Star“ by Darren McCarty. In *Amazon* [online]. [cit. 2015-07-17]. Dostupný z WWW: <http://www.amazon.com/My-Last-Fight-Story-Hockey/product-reviews/1629370452/ref=cm_cr_dp_see_all_summary>.
- ČERMÁK, Ivo. *Lidská agrese a její souvislosti*. Žďár nad Sázavou : Fakta, 1998. 204 s. ISBN 978-88-090-2614-19.
- DATER, Adrian. Debate? Let's drop the sloves. *The Denver Post Search* [online]. March 25th 2007 [cit. 2015-07-14]. Dostupný z WWW: <http://www.denverpost.com/search/ci_5514998?source=infinite>.
- Derek Boogaard death ruled accidental. In *ESPN.go.com* [online]. May 21st 2011 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: <<http://sports.espn.go.com/new-york/nhl/news/story?id=6570143>>.
- Derek Boogaard. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. Last modif. on 28 June 2015 [cit. 2015-07-27]. Anglická verze. Dostupný z WWW: <https://en.wikipedia.org/wiki/Derek_Boogaard>.

- DORŇÁKOVÁ, Kateřina. *Agresivita hráčů ledního hokeje*. Brno, 2012. 84 s. Diplomová práce (Mgr). Masarykova Univerzita, Filosofická fakulta, Psychologický ústav. Dostupný také z WWW: <http://is.muni.cz/th/216787/ff_m_a2/DP_-_Agresivita_hracu_ledniho_hokeje.pdf>.
- DOTINGA, Randy. Hockey Fistfights Rarely Cause Injuries, Study Claims. *Health Day – News for Healthier Living* [online]. October 21st 2011 [cit. 2015-07-29]. Dostupný z WWW: <<http://consumer.healthday.com/fitness-information-14/ice-hockey-health-news-258/hockey-fistfights-rarely-cause-injuries-study-claims-657909.html>>.
- DUNHAM, Michael. The Best Coaches in the History of Sport. *Bleacher Report* [online]. June 5th 2010 [cit. 2015-07-15]. Dostupný z WWW: <<http://bleacherreport.com/articles/401648-the-best-coaches-in-the-history-of-sport/page/4>>.
- Fighting in ice hockey. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. Last modif. on 6 July 2015 [cit. 2015-07-30]. Anglická verze. Dostupný z WWW: <https://en.wikipedia.org/wiki/Fighting_in_ice_hockey>.
- GOUGH, David. Fighting not necessary for hockey. *Courier Press (Wallaceburg, Ontario)*. In *Wikipedia* [online]. [cit. 2015-07-20]. Anglická verze. Dostupný z WWW: <https://en.wikipedia.org/wiki/Fighting_in_ice_hockey#CITEREFGough2007>.
- History of the Windsor Star. In *The Windsor Star* [online]. [cit. 2015-07-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.windsorstar.com/about-windsor-star/aboutus.html>>.
- Hockey player's death prompts helmet questions. In *The Hamilton Spectator* [online]. January 2nd 2009 [cit. 2015-07-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.thespec.com/news-story/2088757-hockey-player-s-death-prompts-helmet-questions/>>.
- HROCH, Miroslav et al. *Úvod do studia dějepisu*. SPN – státní pedagogické nakladatelství, 1985. 304 s. ISBN 14-383-85.

- Interview with Marc Appleby of PowerScout Hockey on 630AM Radio. In *Youtube.com* [online]. [cit. 2015-07-15]. Dostupné z WWW: <<https://www.youtube.com/watch?v=mwOQ207o2r0>>.
- JANSA Petr et al. *Pedagogika sportu*. Praha : Karolinum, 2012. 226 s. ISBN 978-80-246-2026-8.
- JENKINSON, Mike. NHL no place for fighting. *Ottawa Sun*. In *Wikipedia* [online]. [cit. 2015-07-23]. Anglická verze. Dostupný z WWW: <https://en.wikipedia.org/wiki/Fighting_in_ice_hockey#CITEREFJenkinson2007>.
- KABOŠOVÁ, Svatava Maria et al, *Skrytá cesta k vítězství*. Praha : Gutenberg, 2003. 270 s. ISBN 80-86349-10-1.
- KLEIN, Jeff Z. Numbers Indicate That Skill Usually Packs a Bigger Punch Than Fists. *The New York Times* [online]. January 21st 2012 [cit. 2015-07-25]. Dostupný z WWW: <http://www.nytimes.com/2012/01/22/sports/hockey/flying-fists-dont-add-up-to-victories.html?_r=1>.
- KLEIN, Jeff Z. Senior Player Dies From Injury Sustained in On-Ice Fight. *The New York Times* [online]. January 2nd 2009 [cit. 2015-07-07]. Dostupný z WWW: <<http://slapshot.blogs.nytimes.com/2009/01/02/senior-player-dies-from-injury-sustained-in-on-ice-fight/>>.
- MAADDI, Rob. Flyers bully Senators in 5-3 victory. *USA Today* [online]. March 6th 2004 [cit. 2015-07-17]. Dostupný z WWW: <http://usatoday30.usatoday.com/sports/hockey/games/2004-03-06-philly-ottawa_x.htm>.
- NHL rule book. In *NHL.com* [online]. [cit. 2015-07-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.nhl.com/nhl/en/v3/ext/rules/2014-2015-rulebook.pdf>>.
- NHL's Bob Probert Dead at 45. In *FOX News* [online]. July 5th 2010 [cit. 2015-07-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.foxnews.com/sports/2010/07/05/nhls-bob-probert-dead/?test=latestnews>>.
- NOVOTNÝ, Jiří. *Sport v ekonomice*. Wolters Kluwer, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7357-666-0.

- Official's Development Program – Officiating Procedures Manual. In *IIHF.com* [online]. [cit. 2015-07-23]. Dostupný z WWW: <http://www.iihf.com/fileadmin/user_upload/PDF/Sport/OPM_English.pdf>.
- OLIVER, Greg; KAMCHEN, Richard. *Don't Call Me Goon: Hockey's Greatest Enforcers, Gunslingers, and Bad Boys*. ECW Press, 2013. 280 s. ISBN 9781770904217 In *Google Books* [online]. Dostupný z WWW: <https://books.google.cz/books?id=4TyDAAAAQBAJ&dq=Don%27t+Call+Me+GooG:+Hockey%27s+Greatest+Enforcers,+Gunslingers,+and+Bad+Boys+library&hl=cs&source=gbs_navlinks_s>.
- RAMIREZ, J. Martin. *Aggression's Typologies*. [online]. Presses Universitaires de Grenoble : 2003. [cit. 2015-07-16]. Dostupný z WWW: <<http://eprints.ucm.es/10001/1/AggTyp-Ramirez.pdf>>.
- RUSSO, Michael. Boogaard's family will donate brain for concussion research. *Star Tribune* [online]. May 15th 2011 [cit. 2015-07-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.startribune.com/boogaard-s-family-will-donate-brain-for-concussion-research/121840164/>>.
- SEMINARA, Dave. Over the Glass and Into Hockey Lore. *The New York Times* [online]. December 22nd 2009 [cit. 2015-07-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.nytimes.com/2009/12/23/sports/hockey/23brawl.html>>.
- SCHWARZ, Alan. Hockey Brawler Paid Price, With Brain Trauma. *The New York Times* [online]. March 2nd 2011 [cit. 2015-07-12]. Dostupný z WWW: <http://www.nytimes.com/2011/03/03/sports/hockey/03fighter.html?_r=1&hp>.
- Si Players NHL Poll. *Sports Illustrated* [online]. March 2010, vol. 112, issue 19 [cit. 2015-07-13]. Dostupný z WWW: <<http://web.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=7&sid=eb3e93f9-0691-4865-b431-c4e70836e108%40sessionmgr114&hid=128&bdata=Jmxhbmc9Y3Mmc2l0ZT11aG9zdC1saXZl#AN=49759716&db=s3h>>.
- SLEPIČKA, Pavel; HOŠEK, Václav; HÁTLOVÁ, Běla. *Psychologie sportu*. Praha : Karolinum, 2009. 242 s. ISBN 978-80-246-1602-5.

- SVOBODA, Bohumil. *Pedagogika sportu*. Praha : Karolinum, 2005. 250 s. ISBN 80-246-0156-7.
- ŠULCOVÁ, Anna. *Úrazovost v ledním hokeji v rámci mužských profesionálních soutěží v České republice*. Praha, 2011. 96 s. Diplomová práce (Mgr). Univerzita Karlova v Praze, Fakulta tělesné výchovy a sportu. Dostupný také z WWW: <https://is.cuni.cz/webapps/UKSESSION5A7197DD2DCB83BE62BED1CCE047D4DC/zzp/download/120057025/?back_id=7>.
- The 2013 Pulitzer Prize Winners - Feature Writing. In *The Pulitzer Prizes* [online]. [cit. 2015-07-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.pulitzer.org/citation/2013-Feature-Writing>>.
- Vancouver Canucks, Calgary Flames Brawl To Start Saturday Night's Game (VIDEO). In *Huffpost British Columbia* [online]. January 18th 2014 [cit. 2015-07-21]. Dostupný z WWW: <http://www.huffingtonpost.ca/2014/01/18/vancouver-canucks-calgary-flames-brawl_n_4625582.html>.
- Wayne Maki. In *Hockey Hall of Fame* [online]. [cit. 2015-07-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.legendsofhockey.net/LegendsOfHockey/jsp/SearchPlayer.jsp?player=13497>>.
- YERDON, Joe. Probert autopsy shows "no foul play". *NBC Sports* [online]. July 6th 2010 [cit. 2015-07-12]. Dostupný z WWW: <<http://prohockeytalk.nbcsports.com/2010/07/06/probert-autopsy-shows-no-foul-play/>>.
- ZWEIG, Eric. A History of Fighting. *Hockey News* [online]. October 2006, vol. 60, issue 6 [cit. 2015-07-13]. Dostupný z WWW: <<http://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=5&sid=eb3e93f9-0691-4865-b431-c4e70836e108%40sessionmgr114&hid=128&bdata=Jmxhbmc9Y3Mmc2l0ZT11aG9zdC1saXZI#AN=22903210&db=s3h>>.